

ՐԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԵ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 3

ԻՍԹԱՆԳՈԼ, ՅՈՒՆԻՍ 20, 1913.

Ն՝ 25

ԷՐՄԷՆԻ ԳՕՆՖԷՐԱՆԱԸ

ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱ ԻԼԷ ՄԻԼԱԳԱԹ

Յունիս Յոնէ փարիզէ, միւլասէլէթիմիզտէ օ
կիւնիւն ազլամընտա թիճարի ծաղրաֆիա ձէ-
միյէթ ի Ֆէնիյէսինին պիր իճթիմաը օլաճաղը
վէ օ իճթիմատա պաղը մէշհուր զաթլարըն էր-
մէնի մէսէլէսինէ տաիր իրատ ը նուլթգ էտէ-
ճէքլէրի խապէրինի ալարմ: Հէր նէ զատար
Ֆրանսըզճա անլամաղ իտիմ իսէ տէ, մէզքիւր
վիթիկնիտէ հաղըր պուլունմաղըր արզու էյլէ-
տիմ: Պուլըվար Սէն ժէրմէն սօգաղը իւզէրին-
տէ պէօյիւք պիր սալօն Ֆրանսըզ վէ էրմէնի
սամիուն իլէ խընճա խընճ աօլու իտի: Շէնա
իւզէրինտէ ճէմիյէթ ի մէզքիւրէրէրէրի Մ.
ժօրթ Տիւպէլ, սաղընտա Պօղոս Նուպար փա-
շա, սօլունտա Արթին փաշա, քէզալիք փարի-
զին հոյիլի Տ. Վրամապուն քահանայ, Մ.
Փօլ Լապէ վէ Փրօֆ. Վիքթօր Պէրար օթուր
մուշ իտիլէր:

Բէիսին զըսա իֆատէսինտէն վէ քեաթի-
պին ըափօրունտան սօնրա, պահրիյէ մէք-
թէպի մուալլիմէրինտէն փրօֆ. Վիքթօր Պէ-
րար պիր սաաթ զատար տէվամ էտէն պիր
նուլթգ իրատ էյլէտի:

Միւմաիլէյն իճթիհալի (կանի քեաղըտա
հաղմամըլ օլարազ) վէ փէք չէվզի վէ պէլի-
ղանէ իրատ ը քէլամ էտիպ, էրմէնիլէր հազ-
զընտա հիւքսէք ֆիքր թաղարղընը պէյան
վէ թիւրքիտա իսլահաթըն հէր ճիհէթլէ էլ-
զէմ օլտուղընը թէէյիտ էյլէտի: Փրօֆ. Պէ-
րար իտտիա էյլէտի քի, էկէր Անատօլու վի-
լայէթլէրինտէ տէրհալ իսլահաթ իճրա էտիլ-

մէզսէ, Բուսիա Թրապզօնտան, Ալմանիա Մէր-
սինտէն, Ինկիլթէրա Գուէթտէն վէ Ֆրանսա
Պէյրութտան կիրէրէք մէմլէքէթի թաղարմ
էթմէյէ մէճպուր օլաճաղար սըր: Իմաի պու-
ֆէլաքէթին էօնիւնիւ ալմանըն կէկեանէ չա-
րէսի ճիտտի իսլահաթ իճրասը սըր: Պու մազ-
սէտէ վասըլ օլմազ իչիւն միւմաիլէյն՝ էվրօփա
ժանտարմա իտարէսի իտիալընը, իգթիսատի
գօնթրօլու, ապլիյէ տաիրէսինտէ իսլահաթը
վէ իտարէճէ թէնսիգաթը էլզէմ ատա էտի-
յօր իտի:

Սիւրէքլի ալգըլար արասընտա միւմաիլէյն
քէնտի նուլթգուուն պիթիրտիքտէն սօնրա, Պօ-
ղոս Նուպար փաշա, զըսա լաքին փէք միւլէս-
սիր պիր նուլթգ գրաաթ էտիպ, էվլէլա փրօֆ.
Պէրարա պէյան ը թէշէքքիւր էտէրէք, սօնրա
թէէքիտ էյլէտի քի, պու կիւն թալէպ օլու-
նան շէյ էրմէնիլէր իչիւն պիր իսթիգալիլէթ
հա մուսթարիլէթ հա էմալի թէրթիպաթ
տէյիլ տիր, հաթթա հալընըզ էրմէնիլէր իչիւն
պիր թաղըմ իսլահաթ իճրասըն տա իսթէմէ-
յօրըզ, անճազ պիւթիւն մէմլէքէթտէ հէր
սընֆ էհալի իչիւն հայաթ, ըրզ, մալճա էմնի-
յէթին վէ էհալինին նէշվ ու նէմա պուլմա-
սընա լաղըմ կէլէն ֆուրսաթըն վէրիլմէսինի
թալէպ էտիյօրըզ:

Միւմաիլէյն՝ պու մաթլուպըն հէմ թիւրք-
լէրին, հէմ մէմլէքէթին տիկէր էհալիսինին,
հէմ էվրօփա տէվլէթլէրինին մէնաֆիլինի թէէ-
մին էթտիյի ճիհէթլէ, իճրասընա էմին օլմազա
հազըրմըզ պուլունտուղընը տա իլալէ էյլէտի:
Պօղոս Նուպար փաշանըն հուզուր վէ ճիտ-
տիլէթիլտէն մահզուզ օլարազ էրթէսի կիւնիւ

միւմաիւէյն իլէ միւլադաթ իչիւն մահալը իգա-
մէթինէ կիթտիմ:

Միւմաիւէյն փէք լէթաֆէթ վէ մուհապ-
պէթլէ պիզի գապուլ էտէրէք հարըմ սաաթ
գատար միւլադաթ էտէպիլտիք:

Թիւրքիստա իճրասը արզու ոլունան իսլա-
հաթ հագգընտա միւմաիւէյնին ֆիքրինի փէք
մագուլ վէ միւթէտիլ պուլտուլ: Պողոս փա-
շանըն էֆքեարընճա էրմէնիլէր իչիւն լազըմ
հաթթա էլզէմ ոլան շէյ տիկէր էհալի իլէ պէ-
րապէր հայաթ, ըրզ, վէ էմվալինին էմնի-
յէթի տիր: Մուլթարիյէթ հախօտ տիկէր պիր
տէվլէթ հիմայէտի ալթընտա պուլունմագ գա-
թիլէն անլէր իչիւն նաֆի պիր մէսլէք ոլմայըպ
էրմէնիլէր իչիւն եէկեանէ խայրը թարիգ
Թիւրք վաթանաշալարա պիրլիքտէ Օսմանը-
լար մագամընտա մուհապպէթ վէ իթթիֆապլա
հաշամագ տըր:

Մէմէքէթ իչիւն վէ տօլայըսըյա էրմէնի-
լէր իչիւն լազըմ ոլան իսլահաթըն իճրասընա
տաիր միւմաիւէյնին իւմիտի վէ խաւսնա պու-
լունմասընըն էսասը նուլթընտա պէյան էթ-
տիյի իւզըն իսլահաթըն հէմ էրմէնինին հէմ
Թիւրքլէրին հէմ տէ տիւվէլ ի մուազգամանըն
մէնաֆիինէ մուվաֆըզ ոլմասը տըր:

Շու հալտա Պողոս փաշա նուպարըն միւֆ-
րիթ հախօտ ինթիսասի (sensational) հախօտ
Թիւրքօֆօպ (Թիւրքէ խասիմ) պիր քիմսէ ոլ-
մայըպ, մագուլ վէ իթիտալը տէմ իւզըն իչ-
լէյէն վէ Օսմանըլըզա տօսթ վէ մուգթէտիր
պիր զաթ ոլտուղունը պուլտուղունմա չօգ սէ-
վինտիմ: Միւմաիւէյնին իւմիտ վէ արզուսը շու
տըր քի, էրմէնիլէր արթըզ էճնէպի տիյարարա
հիճըթէթ էթմէքտէն վազ կէյիպ, թաշարտա
պուլունանլար տա հալաշ հալաշ կէրի կէլէ-
րէք վաթանըն իմարընա սայ էթմէլի տիրլէր:
Թ. Գ. Գ.

Գ. ՄԷՍԹՃԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻՅԷ ՃԷՎԱՊԸՄ

Ազիզիմ,

Մէքթուպընըզը օգուտուն, մէսէլէ ումուլմա
թէալլիւզ էյլէտիյի իչիւն մաթպուլաթա վէր-
տիմ քի տալմաըզա հէր քէս շահիտ օլտուն:
Պու միւպահէսէտէ մաղուպ ոլմագ վէ ալէմ
ինտիւտէ խէճիլ ոլմագ իչիւն պէնսէն զիյաւէ
արզու չէքէն պիր քիմսէ պուլամագսընըզ: Օլ
սէպէպտէն գօրգմայընըզ իսթէտիյինիզ գատար
հիճիւմ էտինիզ: Էվլէթ ֆիքրիմ փերուշան
տըր, հալը ասապիլէթտէ իմ, ահ, քեաշքի

իճթիհատըմտա խաթա էթմիշ օլայըմ տէյու
իչէրիմտէն գան աղլայօրըմ, ֆագաթ գուվլէ ի
մուհաքէմէմի դայպ էթմէտիմ: Արամըզտաքի
ֆարզ տէհշէթլի տիր, պու ֆարգ իսէ ուսուլը
մուհաքէմէմիլտէ օլան ֆարգ տըր: Սիզ, ռան-
քըզ, պաւիրէք, հիֆմիք, խախշալ, խախիւսն
գաիտէլէրինի գուլանըպ պիր նէթիճէյէ վա-
րըյօրսընըզ, պէն իսէ Թուվմաա Աւաքեալ պի-
րատէրիմիզին ուսուլընը թաթպիզ էտիպ գա-
րար վէրիյօրըմ: Կէօզլէրիմ իլէ կէօրտիւլիւմ,
էլլէրիմ իլէ լէմս էթտիյիմէ ինանըյօրըմ: Սիզ
հիսապ, քիթապ, միւթալաա իլէ հիւքմ էտիյօր-
սընըզ, պէն իսէ. էվտէքի հիսապ փազարտա
կէլմէտիյինէ գաիլ օլույօրըմ: Սիզ մանթըզ վէ
ֆէլսէֆէյէ տալտըրտընըզ, ունուլտուլնըզ քի
պուրասը շարգ տըր, խիւլեալար, անայրպար,
գուհուրաքար, քալիլէր, Ալլահ ֆերիլէր, իշ
օլանաղընա վարըրար, աինեասը տըր: Սիզ ա-
վալըն թաղեիրի իլէ նէթիճէյին թաղեիրինի
կէօրմէք գանընտասընըզ, պէն իսէ աւվալտա
պիր թաղեիր կէօրմէտիքտէն մատա նէթիճէյի
պիլէ վուզու պուլմագտա կէօրլայօրըմ: Տէ-
ֆաթլա կէլտիյիմ եօլտան պիր տահա կէլէր,
այնի մէնզարէլէրի, այնի սօգազլարը, այնի
քէօփրիւլէրի կէօրիւր, էօթէ պաշընա հագըն
կէլիր տէ՝ գարըյա պագտըղըմտա եինէ օլ մա-
հուտ մէնղիլ կէօղիւմէ իլիշիր իսէ, սիզին ման-
թըզ, իսթիալալ, իսթիլիթաճ գուլաղըմա կիր-
մէզ, տաղ պաշընտա տուրան ասէմ խարիթա
գարըյաըմագ:

Պէն էրմէնի մէսէլէսինի ալըր կէօրէնլէրտէն
տէյիլիմ: Պէօյլէ կէօրէն պուտալալար համտ
օլտուն չօգ գալմատը: Էրմէնի մէսէլէսի Շարգ
մէսէլէսի տիր: Պու վաթանըն իսլահ, իֆլահ
մէսէլէսի տիր: Օսմանը միլլէթի մէսէլէսի
տիր: Իմտի ալըզ գօնուչալըմ, պու տէֆա
Թիւրքիա իսլահ՝ իֆլահ օլուպ, պուրատա ա-
տիլ, պիթարաֆ, մունթաղամ, մուսապաթ իւ-
զէրինէ միւլէսսէս պիր հիւքիւմէթ թէշքիլ օ-
լունաճագ տէյօրսընըզ: Պունա իսպաթընըզ իսէ,
ինկիլիզ հիւքիւմէթինին լիպէրալ էլտէ օլմա-
սը, Ալմանիանըն շարդտա թիճարէթ վէ մէն-
ֆատը, 1913 տունեասընըն 30 սէնէ էվլէքի
տունեատան տահա մէտէնի վէ տահա մուգտա-
տէս օլմասը... միլլէթ փրէնսիփինին չըգմասը
տըր: Պիրատէր պու նէ՝ գատար նիքպինիք,
պու իլհամը նէ՝ վազթտան պէրու ալտընըզ,
սիզ նէ գատար պալթիյարսընըզ:

Պու մէմէքէթոն հագիգի իսլահաթըն իճ-
րասը իչին իի չարէ վար տըր: Պիրի էվրո-
փանըն պիզիմ բէյմիզէ պագմայարագ հափ-
մասը, հանի գոնքոյ, ոչ պիրի թիւրքիանըն
քէնտիսի թէչէպպիւս էտիպ քէնտի պաշընս՝
հախօտ էվրօփալը միւթէխասսըս մէմուրլար
կէթիւրէնք հափմասը: Էվլէլէքինին վուգու
պուլաճաղըն ինանանլար էվրօփանըն մէնա-
փիլինի հիսապա ալարագ հափաճաղար տէյու
տիւչինիւյօրլար: Ախէր սէօզ իլէ՝ Սլավլըղա
գարչը պիր սէտտ չէքմէք իչին հափաճաղար,
տէյօրլար: Շու հալտէ՝ պու հարաքէթ Բու-
սիայա մուխալիֆ օլաճագ վէ Բուսիա րազի
օլմայաճագ, տէյի՛լ մի: Պիթթապի Ֆրանսա
տախի օրայա պաղլը տըր, իչթէ էվրօփա տէ-
նիլէն գալապալըզ իփիյէ այրըլմըչ պիր հիլիյէ
թէհալվիլ էթտի: Ինկիլթէրրա Ալաման սի-
յասէթինէ կէլինտիքտէ Ինկիլթէրրանըն տէր-
տի՝ Բուսըն տէնիլէնք չըգմամասը, Հինտիս-
թանա հաղայմամասը օլտուգճա պուռնուն էօ-
նիսիս ալմըչ օլտու, զիրա Աճէմ քէօրֆէզի
թահիլ թէլմինաթա ալընտը: Պիլիւսինիզ քի
Ալմանիանըն տախի սիյասի մէնաֆիլի թէլմին
օլմուչ տըր վէ պու իքի գուվվէթ պիրլէչիպ
թիւրքիանըն խարիճինտէ ափիլ օլարագ Բու-
սիայը գըմըլտանաղ էյլէտիլէր: Մագսէտ հա-
սըլ օլտու: Գալտը թիճարէթլէրի: Պուրատա
ասայիչ օլմազ իսէ թիճարէթլէրի սէքթէտար
օլուր իսիլ: Բի՛մ տէյօր, պիզ իսթէտիլիմիզ
գատար պիր պիրիմիզի պօղաղլայալըմ, իսթէ-
տիլիմիզ գատար պիր պիրիմիզին գարըսընը,
գըզընը գաչըրալըմ վէ մալլէրինի հագըպ գա-
փըչալըմ օնլարըն պիր թիւլլանէ խալէլ կէլ-
մէտիլի կիպի, պիր չէօփլէրի գայ օլմազ: Պիլ
աքս քէնտիլէրինէ իլ վէ էմթաալարընա հէր
աչըլըր: Մէրազ էթմէ պիրատէր, պիզ աճ գալ-
տըգճա օնլար էքմէք աթըպ գափըչաղըմըզը
սէյր էտէրլէր, գըզարըմըզ չըպլագ գալտըգճա
գարնալալ կիպի կիյտիրիպ էյլէնիլէր, էօ-
լիւլէրիմիզին երւզմէսինտէն պիլէ մէրագլարը-
նը իզնա էտէճէք մէնգարէլէր պուլուրլար:
Լիպէրալլար, մէտէնիլէթ, 20ինճի ասըլար,
ֆիլանլար տա մասալ տըրլար: Գըրըմ վէ չարգ
մուհարէպէսինտէն սօնրա նէ օլտու իսէ հէման
օ օլույօր, զալիպ հա մաղլուպ, Ինկիլթէրրայա
միւրաճաթ, Ինկիլթէրրա մէնֆաաթընըն թէլ-
մինի, ագապինտէ իսմիւս եսկրիզ ֆի թիւրֆիս
խալանաթ հալիսանս, (իյարը ախիւրէ տէկին):
Հիքեայէնին սօնուհա կէլտիք հալա մուգատ-
տէմէտէ կէզիյօրսընըզ:

Պաչգա պիր ճիհէթ տահա վար տըր քի՝
էվրօփա գօնթօլընա Օսմանլը հիւքիւմէթի
տախի րազի տէյիլ տիր: Իմաի պիզ մուխալիֆ,
Բուսիա մուխալիֆ, պիլա չիւպէ Պալդանլար
մուխալիֆ, Ֆրանսա մուխալիֆ եախօտ պի-
թարաֆ, սէօզ արամըզտա պիւթիւն էվրօփա
մուխալիֆ տիր: Պու մէմէքէթին ինպիսաթ
վէ թէրագըսը, թէքիսաթիւլ վէ իսթիգլալիյէ-
թինի հըֆիզ էտէճէք տէրէճէտէ թէալլաի հիլ
պիրինին ուսուլընա կէլմէզ, պուռնու քէնտի
էլլէրիլէ հափըպ գօր իլէ պիզի օրթայա չը-
գարաճաղար տէյու տիւչինիւյօր իսէնիզ պէն-
ճէ սաֆտէրոնլուղա սիզ իսթիհագգ քէսպ
էտիյօրսընըզ, էվրօփա պու գատար ֆէտաքեար
օլտա, Ալահըն լութիու Աթլանթիքտէն թա
Ուրալ տաղլարընա գատար էնիլ վէ անլէրի
թագտիս էյլէմիլ տէյու ինանսամ, պիզտէ իս-
թէք օլմայընճա միւսքին տէյիլ տիր: Ճէպլէն
իսլահաթ օլմազ... զօր իլէ գարըն տօյուրոլ-
մազ, սատտէթ իճպարա կէլմէզ:

Միլլիյէթ փրէնսիփի հագընտա սէյլէյօր-
սուռուլ, (իւզէրիմէ հաղ): Պալգանլարտա զու-
հուր էտէն, վագաալարտան կէօղլէրինիզ գա-
մաշմըչ տըր: Օնլար չրափնէլ, թօփ, ֆէնն ի
ասքէրի, գուվվէթ, փրէնսիփի իտի: Պուհա
էվրօփա տա չաշտը... սէն տէ... պէն տէ...
Մնա զալէպէ փրէնսիփի տէրլէր: Եօգսա Պալ-
գանլար մաղլուպ օլտա իտի, «քիսթախլար»,
«թիւրիւտիլէր», «հագըսըղլար», «թէտպիր-
սիզլէր», վէ «միւսթահագ օլտուլար», փրէն-
սիլիլէրի օրթատա կէզէճէք իտի:

Պիր տէ 1913ճէ Խաշայօրուզ. տէյու իտտաա
էտիյօրսուռուլ, պաշընըզը քեաղըտտան գալ-
տըրըպ պիր էթրաֆա պագտընը՞զ մը իտի,
1913է պէնգէր նէ կէօրտիւնիւլ, պիզիմ հէփ
կէօրտիւլէրիմիզ 78է, 89ա, 95է, 909ա պէն-
գէյօր, հայտէյին, խայալա գափըլմայալըմ:

Կէլէլիմ օլպիր ճիհէթինէ, հանի, թիւրքի-
անըն քէնտիսի իսլահ օլմասընա: Պուռնուն միւս-
քին օլմատըղընա տաիր տէլաիլ զիքը էթմէյէ
հաճէթ կէօրմէմ, վէլլի Ահտտան պիր քէօյլիւյէ
գատար պուռնու գտպուլ էտէյօրլար: Պու կիւն
սիյասիյուռնըզ, իւլէմամըզ, մաթպուլաթըմըզ,
Իսլամ, Խրիսթիյան ճիւմէմիզ գապուլէտիյօրուզ:
Օլտա օլտա էվրօփալը մուգթէտիր միւթէխաս-
սըսլար կէթիւրմէք իւզէրինէ իւմիւտլէրիմիզի
գօյմուլըզ: Պու հագիգաթէն գուլագա խօչ կէ-
լիյօր: Ա՛հ տօսթում, քեաշքի պու մէսէլէտէ
տախի հանըլմըչ օլտամ վէ խէճալէթիմի սիզ

մաթպոռաթտա իլան էյլէսէնիզ: Պու մէսէլէ իւք տէֆա տէյիլ տիր: 76տան սօնրա խաթ- իրմա կէլիւր, պիր թագըմ Ինկիլիզ, Ծրանսըզ ատէմլէր կէլտիլէր տօլաչտըլար: Հաթթա եան- լարընտա զըլըճլարը տա վար իտի: Օ վա- զըթտան պէրրու հէր տաիրտէ էճնէպի դօ- նուլտու, նէթիճէսի նէ՞ օլտու: Սէօյլէյինիզ պու ատէմլէր կէլիպ պու հիւքիւմէթէ մի իթաաթ էտէճէքլէր եօզսա պիզ ծնլարա մը իթաաթ էտէճէյիզ: Էվլէլքինի տէր իսէնիզ, պու գօնթրօլ օլտու քի գապիլ օլմատըղընը սէօյ- լէտիք: Սօնրաքինի տէր իսէնիզ, եա Օսմանլը մէմուլը հալինտէ պիզէ ուլմալը տըրլար, քի ալէմ ումում պէօյլէ օլույօր, եա գաչուլ կի- տէրլէր: Անլէրի թութուպ տուրաճազ պիր գուվլէթ վար տէր իսէնիզ գօնթրօլս սափմըլ օլուրսուռըլ:

Իմտի նէ գալտը. հիւքիւմէթին ճիսսէն վի հիւսն ի նիյէրիէ իւլախարը պաշգալարընը եափ- մաւընա րազի օլնաւը: Իշթէ սէօյլէնիլէն վէ տիւչիւնիլէն պու տըր:

Պու ճիտտիլէթ վէ նիյէթէ պիր տագիգէ պիլէ չիւպհէ էթմէք իսթէմէմ, լաքին եէնի վիլայէթ գանուռլարընը օլուտուգճա, վիլայէթ մէճլիսլէրի ինթիսապընը սէյր էյլէտիքճէ. շու նաղիք գէմանտա հէր թարաֆտան կէլէն գը- թալ վէ հաղմա սէտալարընը, գօրդու վէ տէն- չէթլէրի, հիճրէթ վէ սէֆալէթլէրի կէօրտիւք- ճէ, իսթանպօլուսն պուրնուսն տիպինտէ նա- պալիզ գըզլարըն գաչըրըլտըղընը տուլտուգճա, Ս. Փաթրիքին րիճա վէ թագարիլէրինէ, միլլէթ- լէրին սըզըլթը վէ թագարրուլարընա, միւլա- շաղա հսիյօրսուռնոզ, իլէ ճէվապ վէրիլտիլինի անլատըգճա, էհալինին պիր գըսմը սիւհալը իքէն օլ պիրինտէ չալ քէօթէք պիր ավուճ պարութ պիլէ թօփլատըղընը տիւչիւնտիւքճէ իտարէսինտէ ասալիշ վէ էմիլիլէթ օլուպ միւճէր- րէպ վէ միւգթէտիր իյարփութ վալիսինին աղլ էտիլտիլինի խապէր ալտըգճա, տահա տիւնքի կիւն Պէրլինտէ վատ էյլէտիլի իսլահաթը եափ- մամագ իլիւն Պալգանլարը էվլատլարընը գա- նը իլէ պօյայան վէ մուգատտէս էօլքէլէրի զայպ էտէն պու գաֆալարըն պու կիւն րա- հաթճա թէսլիմ օլուպ, պուլուրմըլ, իւլախար եափընը, տէյէճէյինէ ինանմամաղըզ էյլէր ի- սէմ ումարըմ աճիգլէրինէ աֆվ էյլէրսինիզ:

Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇՅԱՆ

ԱՀՎԱԼ Ե ՀԱՋԵՐԷ

Սուլիսան սօնրաֆի վագիյէր.— Սուլիսան իմ- զալանտըղը շու տագիգէտէ, Թիւրքիանըն միւ- թէալլէմ վէ ավամ թագըմընտա նէ՞ թէսիր հասըլ օլտուղունու սէօյլէմէք կիւճ տիր: Էք- սէրիյէթ մէսրուր տըր: Թիւրքլէր արասընտա պէօյիւք պիր սընքի վար տըր քի Բուճէլինին զայաթը, մէմլէքէթէ պիր պէլա օլմատըղընա գալի տիրլէր: Մուհարէպէ խիթամա կէլտի: Ալլահ եէնիսինտէն էսիրկէսին: Պու զայէթ խուսրիզ մուհարէպէտէ, Պուլղարլար նէ՞ գա- տար չէճի վէ մուհանիտ մուհարիպլէր օլտուգ- լարընը իսպաթ էյլէտիլէր: Պու տէֆաքի դա- յաթ, Ծրանքօ-Ալաման մուհարէպէսինտէն չօգ ֆագլա տըր: Շգօտրատաքի 4000 նիզամիլէ- տէն 400իւ էսատ փաշա իլէ չըդըպ, 1000ի խասթա վէ եարալը թէրք օլունտու վէ պա- գիսի թէլէֆ օլտու: Բէտիլէր տախի չօգ դա- յաթ վէրտի: Լիւլէ Պուրկազ մուհարէպէսինտէ 110,000 Պուլղարտան 17,000 ի թէլէֆ օլտու: Թիւրքլէրին թէլէֆաթը իսէ ատէտլէրինին իւչտէ պիրի եանի 35,000 օլմուշ տըր: Քօմա- նօլաթտա տէօրթտէ պիրի թէլէֆ օլտու: Միւթ- թէֆիզլէր արասընտա օլաճազ մուհարէպէտէ, երինէ Պուլղարլար պէօյիւք գուվլէթ կէօսթէ- րէճէքլէր: Հէր նէ գատար 350,000տէն 60,000 ասքէրի մագթուլ, մէճրուհ վէ խասթա օլարագ զայ օլմուշ իսէ տէ, չիմտի 50000 ինթիյաթ ասքէրի վէ 50000 տախի Պուլղարիատաքի իսլամլարտան թօփլատըղը կիպի, 40000 տախի գապիթ էթտիլի եէրլէրաէն թէտարիք էթմէք- տէ տիր: Շէօյլէքի Պուլղարիա 450,000 ասքէր իլէ մէյտանը հարպա աթըլաճազ տըր: Միւթ- թէֆիզլէր մուհարէպէյէ թութուլտուղունտա Թիւրքիանըն մէվգիի նէ օլաճազ: Սէլահիլէթ- տար մէնպալար պիթարաֆլըզ լէյհինտէ տիր- լէր: Թիւրքիա մուհարէպէտէն անճազ զայ է- տէր տէյօրլար: Տիկէր թարաֆտան սապըզ Եունան պաշ վէքիլի Մ. Բալի Թիւրքիանըն Եունանիսթան իլէ իթթիֆագընա չալըլըյօր: Իսթանպօլ Ավսթրիա սէֆիրի իսէ, Պուլղար- Թիւրք իթթիֆագը ալօգաթլըղընը տէրիւհտէ էթմիշ տիր վէ վատ էտիյօր քի Առալարըն չօ- ղու Թիւրքիայա վէրլիսին վէ հուտուտ տահա միւսախո թահտիտ օլունտուն: Պալգանլարտա քիւրրէ ի հապա թէմիզլէնմէյինճէ Օսմանլը հիւ- քիւմէթի օրտույու թէրիսիա էտէմէյէճէք տիր: Իզմիր լիման վագաալարը Բեամիլ փաշայը իս-

Թանապօլա կէթիւրտի, վէ նիճէ մուսմէլէ օլ-տուղու մալիւմ տիր: Բեամիլ փաշա Գըպըր-սա ազատէթ էթմիշ տիր: Իսթանպօլտա էվլէլ-քի փօլիս վէ խաֆիյէ շիտտէթլէրի աէվամ էթմէքտէ տիր: Թիւրքիանըն սէլամէթի մու-խալիֆ ֆըրգալարըն իթթիհատ եա իթիլաֆըն-տա աըր: Շարգի վիլայէթլէրտէն կէլէն խա-պէրլէր ֆէնա աըր: Բիւրտլէր էրմէնի քէօյլէ-րինէ հիւճիւմ էտիյօրլար, էրմէնի կէնճլէրի սիլան ալթընտա օլտուղլարընտան քէնտիլէրի միւտաֆաա էտէմէտիքլէրի կիլպի, հիւքիւմէթ տախի օրտուլարը չէքմիշ օլտուղլունտան, մու-հաֆազա էտէմէյօր:

Նիյրիսք

Թանիկն վի գօնրօյ:— (Պապանդատէ Իս-մաիլ Հագգը պէյ Թանիկտէ չէօյլէ եաղը-յօր:—) Էճնէպիլինին իսթիսասընտան իս-թիֆատէյէ ինթիյաճըմըզ վար: Փագաթ էճ-նէպիլինին իզթիտար վէ խըտմէթլինտէն իս-թիֆատէ իլէ էճնէպիլինին գօնթրօլունա թա-պի օլմագ արասընտա ֆարգը ազիմ վար աըր: Մէհաֆիլ ի էճնէպիլիէ՝ տէվլէթ ի Օսմա-նիլէնին իսլահաթընտան պահա օլունտո՞ւ մու, տէրհալ էվրօփանըն պիր միւրադէպէ վէ թէֆ-թիշաթընը թէխալլիւ էթմէյէ ալըշմըշար: Հագգիթաթէն տէ շիմտիյէ գատար էվրօփա, սօն տէօրթ պէշ սէնէ միւսթէմնա օլտուղու հալտէ, տէվլէթ ի Օսմանիյէյի հէփ պու եօլտա իսլահա թէշէպիլիւ էթմիշ, հէփ պու եօլտա տէվլէթ ի Օսմանիյէ ուզվիլէթլինին չիւրիւմէ-սինէ, փարշալանմասընա սէպէպիլիէթ վէրմիշ տիր: Պու ուսուլուն մագարրաթը, պիղէ կէօրէ մագարրաթը արթըզ տէֆաթլէ թէճրիպէ օ-լունմուշ օլտուղու իչիւն, պիր տահա հագգը-մըզտա թաթպըզ օլունմամասընը արզու էթ-մէլլիլիզ: Պունունլա պէրապէր կէօրիյօրըզ քի հալա իսլահաթըն պու տիւրլիւ թաթպըզը ի-չիւն իսրար էտէնլէր վար: էվրօփա դագէթա-լարընըն վէրտիլի մալիւմաթա պագըլըրսա, Պապը Ալի պու գապիլ շայիաթ վէ արաճիֆէ նիհայէթ վէրմէք իչիւն տիւլլէլ ի մուազղա-մայա պունա տաիր թէպլիղաթ իֆա էթմիշ տիր: Պու թէպլիղաթ՝ վիլայաթը Շարգիյէ-տէքի իսլահաթը միւթէսափվէրէ միւնասէ-պէթիլէ վագը օլմուշ... Պիղճէ աշնի իսապէթ օլան պու թէշէպիլիւսիւ Ֆրանսըզ դագէթա-լարընտան պիր թէգեիֆ վէ թահգիր էտիյօր,

տէյօր քի՝ «Պապը Ալի իթթիսազ էտէճէյի թէտապիր ի իսլահիյէ հագգընտա պէյն էլ միլլէլ գօնթրօլ գապուլ էթմէյէճէյինի սիւֆէրայա թէպլիղ էթմիշ տիր: Շու հալտա պու իս-լահաթ խայալի օլաճագ տըր: Անլաշըլը-յօր քի վուգուաթը ախըրէ Պապը Ալիյէ պիր շէյ էօյրէտէմէտի: էվրօփա տա իզմիհլա-լընը մուճիպ օլան իթիհատաթ վէ մուս-մէլաթը՝ Ասիատաքի պագիլէ ի արազիսիտէ տէ թաթպըզ էտիլէճէք տիր: Պու վագ վէ մէսլէք հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէնին սիյասէթ ի միւսթիագպէլէսի հագգընտա փէք ազ իթիմատ-պախշ պիր մահիլէթի հաիզ տիր: Հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ շայանը թէշէսսիւֆ խաթալարընա գարշը աքս իւլ ամէլ եափմագ վէ պունլարը թատիլ վէ թահիւհ էթմէք իզթիտարընտան մահրում տըր...»

Պունա մուգապիլ պիղ տէ տէյէճէյիզ քի, տէվլէթ ի Օսմանիյէ՝ էճնէպի թագեիզ վէ գօնթրօլըլլէ իսլահաթ կէօրէն հա՞նկի մէմլէ-քէթիլի մուհաֆազա էյլէտիլ

Տէվլէթ ի Օսմանիյէ իշթէ պու տէֆա տա պէշ սէնէ էվլէլ օլտուղու վէճիլէ պիւթիւն սամիլիլէթի իլէ իսլահաթ թարիգիլի թագիպ էտիյօր: Ֆագաթ պու թարիգի պիր թարաֆ-տան էհալինին ռէֆահընը թէշմին իչիւն, տի-կէր թարաֆտան տա իսթիգլալընը թագվիլէ վէ թահիւմ իչիւն թաքիպ էտիյօր: Իսթիգ-լալըմըզ պէհասընա օլաճագ հէր հանկը պիր իսլահաթա ազլըմըզ էրմէզսէ մագուր կէօրիւ-մէլլի իզ, իշթէ պու նօգթատա կէօրիյօրուզ քի, պիղիւմ թէշէքթիւլաթը տիմաղիլէմիզ էվրօ-փատա վէ հաթթա տախիլիմիգտէ պուլունան պաղը անասըրըն թէշէթթիւլաթը տիմաղիլէ-սիլլէ պիր տիւրլիւ գապիլ ի թէվֆիզ օլմայօր: Վագաա գօնթրօլը՝ իսլահաթըն լազըմը զայրի միւֆարըզը ատտ էտէն տիմաղլար մագուր տըր: Չիւնքի ֆէտա էտիլէն իսթիգլալ, թէշիլէյէ կիրէն վահտէթ ի վաթան քէնտիլէրինին տէ-յիլ տիր: Պաշալարընըն իսթիգլալ վէ վա-թանընտան գօփան մուգատտէն փարշալար-տան նէ վիճտանլարը, նէ հիսլէրի միւթէ-էլլիւմ օլմայօրլար: Ֆագաթ պիր քէրրէ տէ պունու պիղլէրէ սօրմալը...:

Իսլահաթ: Ֆագաթ պունու պիղ էճանիպ-տէն տահա զիյատէ իսթէմէլլիլիզ: Էճանիպ նի-հայէթ պաշալարընըն — օ տա դահիրտէ— ռէֆահ վէ սաատէթի իչիւն իսլահաթ տէյու-ֆէրեատ էտիյօրլարսա, պիղ քէնտի մէնֆաաթ

վէ սաստէթիմիդ իչին պու ֆէրհատը իզհար էտիյորուդ: Պիզտէն գիյատէ պիզիմ մէնֆաթթըմըզը էճանիպ տիւչինէմէզ, տիւչինտիւչիւ թագտիրտէ մութլագա վէ մութլագա պիր մագսէտ թաքիպ էթմիշ օլուր: Պիր Օսմանլը տան գիյատէ Օսմանլը օլմագ տավասը՝ պիր տավայը խամ վէ պի մանա տըր:

Էճանիպէ պիզ քէնտիմիդ հալվարմալըզը: Չիւնքի օնլար պիզիմ պիւմէտիյիմիզի պիզէ էօյրէտէճէքլէր: Իշթէ պու նօզթատա տուրմալըզը: Էճանիպ պիզիմ րէհպէրլէրիմիզ, միւրչիպլէրիմիզ, իսլահաթճըլարըմըզ օլսունլար, ֆագաթ հապանճը պիր սալթանաթըն վէսաթի ի իճրաիյէսի տէյիլ:

Րուսիայա էվրօփա մէտէնիյէթի կիրտի. ֆագաթ էվրօփա մէտէնիյէթի իլէ պէրապէր էվրօփա գօնթրօլը կիրմէտի: Ճափօնիատաքի մէտէնիյէթի իսլահաթ էճանիպ սայէսինտէ վիճուտա կէլտի, ֆագաթ Ճափօնիա՝ մէտէնիյէթ վէ մամուրիյէթինի միւրադէպէ ի էճնէպիյէն մէտեռն տէյիլ տիր:

Կէրէք Անատոլու ի շարգի վիլայաթը վէ կէրէք վիլայաթը սաիրէ իչին միւթէսազվէր օլան իսլահաթը Օսմանիյէն կէլինճէ, հիւքիւմէթ էճանիպին րէյինտէն, իլմինտէն, իսթիսասընտան, իգթիտարընտան էն վասի միգեաստա իսթիֆատէյէ գարար վէրմիշ տիր: Էճնէպի մէմուրլարա հալընըզ սէլահիյէթի իսթիշարէ տէյիլ, սէլահիյէթի վասիէ ի իճրաիյէ տէ վէրիյոր: Պու սէլահիյէթիւր վէրիլտիքտէն սօնրա երնէ քեաֆի կէօրիւմէյոր, երնէ պիր գօնթրօլ վազը արզու օլունույոր իսէ, պու արզունուն հիւսն ի նիյէթտէն մահրումիյէթինի կէօրմէմէք իչին փէք էպլէն վէ սաֆտիլ օլմագ լազըմ կէլիր:

Սեհպէս շիւսն մեհիյիսի.— Րումէլինին զայաթըլէ իսթանպօլուն պիր մէրքէզ ի թիւճարի հալինտէքի էսկի մէվզէի էփէյիճէ սարսըմըզ տըր: Պինաէնալէյն, իսթանպօլուն թիւճարէթի թէրադգի էթտիրմէք իչին Օսմանլը թիւճարէթ օտասը պիր թագըմ չարէլէր տիւչինմիւզ վէ պունլարը պիր ըափօրտա տէրճ էտէրէք հիւքիւմէթէ թագտիմ էտէճէք տիր: Օսմանլը թիւճարէթ օտասը պու խուսուստա էճնէպի թիւճարէթ օտալարընըն տա րէյինի իսթիմզաճ էթմիշ օլուպ, հիւքիւմէթէ թագտիմ օլունաճագ ըափօր չէք ի գաթիյի իքթիտապ

էթմիշ տիր: Իշպու ըափօրտա հիւքիւմէթէ էսասէն ալթը խուսուս թէքլիֆ օլունույոր: 1. Իսրաճաթ վէ քրսնիք վէրհիլէրինին լազվը: 2. Իսթանպօլուտա անթրէֆօ ուսուլունը գապուլ էթմէք. Եանի, սէյր ի սէֆաին չիրքէթլէրի իսթանպօլա իտիալ էտէճէքլէրի էմթալը, խուսուսի վէ եա իսթիճար էթտիքլէրի անթրէֆօլարա (մախզէն) տէրճ էտէճէքլէր, պու անթրէֆօլար ըուսուճաթ նէզարէթինին թահիթը նէզարէթինտէ պուլունաճագ վէ անճագ պու անթրէֆօսան սաթըլմագ վէ եա սաիր սուրէթլէր իլէ տըշարը չըգան մալլարըն իտիալաթ կէօմրիւկիւնիւ վէրէճէքլէր վէ պիր սէնէ վատէ իլէ թէտիյէ էտէճէքլէրին տաիր անլէրտէն քէֆալէթ ալընաճագ: 3. Իսթանպօլա հազըն օլան մահալլէր արասընտա իճրա ի սէյր ի սէֆաին իսթիյազընը հալընը Օսմանլը վափօրլարընա վէրմէք, աքսի թագտիրտէ, 10,000 գատար թափէլէրին գազանճլարը էճնէպիլէր էլինէ կէչէճէք վէ պինաէնալէյն իսթանպօլուն սէքէնէսի օ գատար էքսիլէճէք: 4. Կէօմրիւքլէրէ սախթէ մարգասը օլան էմթանըն տուխուլինին մէնն օլունմասը: 5. Միւլսթէլիֆ էմթաա իւզէրինտէն միւլսթէլիֆ մըգտարտա կէօմրիւք վէրհիսի ալմագ ուսուլու թիւրքիա թարաֆընտան էսասէն զաթէն գապուլ օլունմուշ տըր: Պինաէնալէյն պու ուսուլըն տէրհալ թաթպիզ օլունմասը վէ Պալգան հիւքիւմէթլէրիլէ պու էսաս իւզէրինէ թիւճարէթ մուահէտէլէրի ագտ էթմէք: 6. Իսթանպօլա տախիլ օլան էմթաա ի էճնէպիյէ իչին վէրլէն իտիալաթ ըոնսուճը մէքքիւր էմթաա իսթանպօլտան իսրաճ օլունտուղու թագտիրտէ, պէթէքրար թիւճարընա իատէ օլունմասը: Պու ուսուլըն էրպապ սէնաիյէն փէք պէօյիւք մէնֆաթթը վար, իսթաթիսթիլէր կէօթլէրիյոր քի պու սայէտէ Ֆրանսըզ սէնաթքեարլարը սէնէտէ 2,800,000 Ֆրանսըզ լիրասը գազանըյօրլար:

Մեհմուդ Մահմուտ Շեքիք փաշանըն քերահմէ ի հալը.— Մահմուտ Շէվքէթ փաշա 1857 տէ Պաղտատտա թէվէլլիւտ էթմիշ օլուպ Միւլսթէֆէք միւլսթասըրը Միւլէյման պէյին մախտուճը տըր: Միւլարիլէյն իսթանպօլա կէլէրէք 1875տէ մէքթէպ ի հարպիյէն տախիլ օլմուշ վէ 1880տէ հարպ հիւքպալըլը իլէ մէք-

Թէպէտէն նէշէթ էյլէմիշ տիր: Թարիխի մէզ-
քիւրտէ Մըսըրա սէվզ օլունմագ իւզրէ Կի-
րիտտէ իճթիմա էտէն ֆըրդայա մէմուրէն, Կի-
րիտտէ աղիմէթ էթմիշ տիր: Ավտէթիւնի միւ-
թէագըզ մէքթէպտէ ֆէննի էսլիհէ վէ էն-
տախթ նազարիյաթ և մուալլիմիքլէրինէ թո-
յին օլունմուշ տըր: Միւշարիլէյի պիւր սէնէ
գատար Ալմանեալը Կօլց վէ Գամփօֆնէր փա-
շալարէն մայէթինտէ չալըշմըշ տըր: 1886
տա Ալմանեատա Մ. Մալգէրտէն միւպա-
հաա էտիլէն էսլիհէնին իմալաթընա նէզարէթ
իչին Ալմանիայա աղիմէթ էյլէմիշ տիր: 1894
Թարիխինտէ Ֆրանսատա իճատ օլունմա
զըրիլը գուլէրէր վէ էֆվաշ և նարիյէսի հագ-
գընտա թէտգիդաթտա պուլունմագ իւզրէ
Ֆրանսայա աղիմէթ էթմիշ տիր: Ավտէթիւնտէ
րիւթպէսի միրլիվալըզա թէրֆի գըլընմըշ տըր:
5 Մայիս 1900 Թարիխինտէ իւթպէսի ֆէրիք-
լիյէ թէրֆի էտիլէրէք թէլէղրաֆ խաթթը
թէմախիթնէ մէմուրէն ճանիպ ի Հիճագա աղի-
մէթ էթմիշ տիր: 1905 սէնէսի Նիսանընտա
րիւթպէսի պիրինճի ֆէրիզլիյէ թէրֆի օլունմա-
րագ Գոսօվա վալիլիյինէ թային գըլընմըշ վէ
պիտայէթ ի մէշրուլիյէթէ գատար վալիլիքտէ
գալմըշ տըր: Միւշարիլէյի ֆաալիյէթի Գօ-
սօվա վալիլիյինտէն սօնրա պաշլամըշ տըր: 0
գէմանլար Մաքէտօնիա մէսէլէսինին էն ֆէնա,
էն դարընդ տէմլէրի օլուպ, Գոսօվա վալի-
լիյին փէք պէօյիւք պիր տիրայէթ վէ քիյա-
սէթլէ իտարէ էթմիշ իտի: Մէշրուլիյէթ իլան
էտիլտիքտէն սօնրա միւշարիլէյի իւչիւնճիւ օր-
տու գօմանտանլըզընա թային էտիլմիշ վէ հա-
րէքէթ օրտուսը իլէ իսթանպօլա կէլինճէյէ
գատար պու վաղիֆէյի իֆա էյլէտիքտէն սօն-
րա՝ հարէքէթ օրտուսունըն գահրէման ալիճէ-
նապ գօմանտանը պիրինճի, իքինճի վէ իւչիւն-
ճիւ օրտուլար միւֆէթթիշ ի ումուլիլիյինէ վէ
պատէհու Հազգը փաշա գապինէսինտէ հար-
պիլէ նէզարէթինէ թային էտիլմիշտի: Միւշար-
իլէյի ֆէննի ի ասքէրիյէ ախտ 8—10 գատար
քիթապլար եազըզ նէշըր էթմիշ տիր: Ալման-
ճա, Ֆրանսըզճա, Արապճա լիսանլարընա ա-
չինա ֆաալ պիր ասքէր իտի:

ՄՈՒՍԱՊԷՐԱԹ

ԵՕԼՏԱՆ ՄԷՔԹՈՌՈՒՂԱՐ

Բեֆիզդերիսիզ — Պինտիյիմիզ վափօր կէօյէր-
թէսի 200 գատար էրմէնի մահաճիւրլէր իլէ տօլու
իտի: Անլէր իսարիուլթ քէօյլէրինտէն, Վան վէ
Մուշ ճիւլարլարընտան կէլմիշ օլուպ, չօզլարը
ախլէլէրիլէ պէրապէր վէ պազըլարը տա
ախլէլէրինի վաթանտա պրագմըշ տըրլար: Ա-
րալարընտա պիր չօզ կէնճէր, 4—5 Գիւրտ
վէ պիր գաշ տա Թիւրք վար իտի: Էքսէրի իլէ-
րի Թարաֆլարըն փէրիշան, Էքրթըզ վէ եամա-
լըզը Էլպիսէլէրի իլէ կիտիյօրլար, պու պիչա-
րէլէր եա մէմլէքէթին թէհլիքէլի հալընտան եա
տա իշտիլիքտէն սէվզ օլունարագ պու աղըր
քիւֆէթէ կիրիշմիշ տիրլէր: Նիշէլէրինին Ա-
մէրիգատա տօսթլարը պուլունուպ, անլէր
քէնտիլէրի տալէթ էթմիշ տիր:

Պու մէնգարէ ինսանը միւթէնէվլի միւթա-
լաալարա սէվզ էտիյօր: Պազըլարը օրատա
միւզայաղալարա տիւշար օլուպ էօմրտէն պիզար
օլաճաղլար, պազըլարը ախլագի խուսուստա
ղարգ օլուպ օ պէօյիւք իւնսի տէրեա իչինտէ
նապէտիտ օլաճաղլար, պազըլար պիլա չիւպիշ
քէնպ ի մուվաֆֆադիլիյէ էտիպ սէրվէթ վէ
մէվգի թուլթաճաղլար, պէլքի տէ էվաալարը օ
տիյարտա պէլի մէվգիլէր իհրագ էտէճէքլէր:
Լաքին պիր շէյ սահիհ տիր քի, պուլնարըն
Էքսէրի, պէլքի տէ ճիւմլէսի վաթանըմըզ ի-
չին քիւլի պիր զայաթ օլաճագ, արթըզ միլ-
լէթթիմիզ անլէրտէն իսթիֆատէ էտէմէյէճէք
տիր:

Պու հօյճուլուգ էսնասընտա պու մուհաճիր-
լէրի իքի տէֆա պիր արայա ճէմ էտիպ ան-
լէրէ պէրապէրիմիզճէ պուլունման Մէրզիֆու
աղգային մէքթէպ մուալլիմլէրինտէն Նչան էֆ.
Եննիճէլեան իլէ պազը էօյիւտ վէ նապիսթլար
վէրտիք, կիթտիքլէրի եէնի մէմլէքէթտէ մէ-
յուս օլմամագ, անլէրին էյի ուսուլ վէ ատէթ-
լէքինտէն իսթիֆատէ էթմէք, մէպտէլէր իւզէ-
րինէ հաշամագ, պիրի պիրլէրինի թահգիլ էթ-
մէմէք վէ սաիր լազըմ օլան էվսաֆ հազգըն-
տա քէնտիլէրէ սէօյլէտիք, ճիւմլէսի տէտիք-
լէրիմիզ տիզգաթլէ տիւլէյիպ մէմուլն գալ-
տըլար:

0 պիր թարաֆ հօյճուլէրիմիզին էք-
սէրի Ֆրանսըզ եա Բում օլարագ տախմա Ֆը-
րանսըզճա թէքէլիւմ էտիյօրլար: Ֆրանսըզճա

պիլմէսիյիմիզին զիյաննը չու սըրատա եինէ հիսս էյլէտիք: Օտամտա պուլունան րէֆիզէ- րիմ Յրանսըզմատան պաշգա պիր տիլ պիլ- մէյօր, օ պիրի տէ սաղըր վէ աիլսիզ. տըր: Պէօյլէճէ պէն տէ ախրազ տիլինտէն էօյրէն- մէյէ պաշլատըմ: Լաքին պու ախրազ րէֆիզիմ փէք ճալիպ պիր զաթ տըր: Քէնտիսի էրմ. Գաթօլիք օլուպ իսմի փասգալ փէքմէզիան տըր: 51 սիննինտէ օլուպ չօճուղլուղունտա տըր: Գաղատան գուլաղը սաղըր օլմուշ, լաքին փարիզ վէ նանսիտէ օգուլուպ եազմայը էօյ- րէնմիշ օլարագ չիմտի Յրանսանըն սաղըր ախ- րազ միւլէսէսէլէրինտէ մուալլիմիքտէ մէշղուլ տըր: Տաիմ Յրանսըզմա քիթապ վէ զաղէթա- լար օգուտուղունտան վաշի մալիւմաթա մա- լիք օլուպ, հէր խուսուստա պէյան ր էֆքեար էթմէյէ միւզթէտիր տիր: Ճիւզի թէքէլլիմ էտէպիլիր, լաքին էլ վէ եիւզ իլէ վէ եազարագ հէր քէս իլէ գօնուչուր: Եօճուլար արասընտա էն չէն վէ քէյֆլիսի քէնտի խտի: Պիր սըրատա աւալարա աճըտըղընը սէօյլէտի, «Չաւալըլար պու կիւզէլ տիւնեայը կէօրէմէզլէր վէ պաղէն տէ տիւշիւպ քէնտիլէրինի ինճիտիլէր» տէյօր խտի:

Պու զաթը կէօրտիւքճէ Մէրզիֆունտա Միսիս Հուայթ վէ Միս Ուիլըրտըն թէէսիս էթտիքլէրի ախրաղար մէքթէպլինին զըյմէ- թինի տահա զիյատէ թագտիր էյլէտիմ: Նի- չիւն օ մէքթէպ քէնտի թալիմիյլէ պու նէվ պիշարէլէրտէն տահա չօղլարընա ֆէրահ պիր հայաթ պախշ էտէմէսին:

Սօֆրա էթրաֆընտա տիզիլիպ սաաթլարլա գոււմար օյնայան էրքէք վէ գարըլարըն մէճի- տիյէլէր ալըպ վէրտիքլէրինի կէօրաիւքճէ փրօֆ. փասգալ փէքմէզիան էլլէրի իլէ քէն- տի նախօշնուտիսինի պէյան էտիպ, «Նէ» լա- ղըմ պու չէյլէր, սալթ պիր գահվէ իչիւն օյ- նասալար եէթմէ՛զ մի» տէյու իլալէ էյլէտի:

Պիր միւնասիպէթլէ միւմաիլէյի քէնտիսի- նին պիր Գաթօլիք օլտուղունու զիքր էթտի- յինտէ, տէրհալ սէմայը կէօսթէրիպ, «Պիր Ալլահ վար վէ ճիւմէմիզ պիրատէրլէրիզ, ֆարգ եօզ տըր» տէտի:

Ատէմէլէր պիզղարուր մահրոււմ պուլուն- տուզլարը չէյլէրի ունուսուպ, պու ախրազ փրօֆէսօր կիպի նաիլ օլտուզլարը աղ լութֆ իչիւն միւթէչէքքիր օլսալար տահա մէսուս վէ տահա միւպարէք օլմաղլա՞ր մը իտի:

Թիւրքիսի վիւ Էվրօֆա միսհինյիքի. — Վա-

փօր եօճուլըղըմըզտա նազարը տըգզա- թըմըղը խուսուսի պիր սուրէթտէ ճէլպ էյլէյէն մէսէլէլէրտէն պիրիսի չու օլմուշ տըր: Վա- փօրտա տէօրթ կէնճ Թիւրք արգատալըմըզ վար խտի քի Յրանսայա թահսիլ իչիւն կիտի- յօրլար խտի: Եօճուլար արասընտա իքի Յրան- սըզ գըղլար վար խտի: Պու գըղլար չօգ կէչ- մէզտէն քէնտիլէրին էհվէն սընֆտան օլտուղ- լարընը մուամէլէլէրի իլէ պէյան էթտիլէր: Թանըմատըզլարը Բոււմ, իթալիան վէ Թիւրք կէնճէլէր իլէ թէքլիֆտիզ պուլունմաղա վէ պա- ղը եազըլըգըզ տիլ շաղալարընա պաշլատը- լար: Թիւրք րէֆիզլէրիմիզ տէրհալ պու րէ- ֆագաթա տաիլ օլուպ՝ պու էյլէնճէլէրէ քէ- մալը չէվզ ու չէթարէթ իլէ իշթիրաք էթտի- լէր: Պու էսնատէ եօճուլար արասընտա նա- մուսըլ ինիլիզ վէ Յրանսըզ ալիլէլէր պու հալ- լարա չէչմի հագարէթ իլէ պազմաղա վէ գըղ- լար իլէ պէրապէր կէնճէլէրի տէ թահգիր էթ- մէյէ պաշլատըլար:

Պու վագատա պէն Յրանսա մէտէնիյէթի- նի Թիւրքիանըն ախաղը իւզէրինէ իճրա էթ- տիյի նախօշ թէսիրին սըրընը կէօրտիւմ: Պու Յրանսայա կիտէն շարգ կէնճէլէրինին ահվալը- նըն պիր նոււմունէսի խտի: Շարգտան փարիզէ կիտին կէնճիւր փարիզ սօգաղլարընտա էտնա սընֆտան գատընլարը կէօրիւպ տէրհալ անլէրէ ճէզպ օլունմագ իլէ հէյէթի իճթիմաիյէնին եիւքսէք տաիլէլէրինին գափուլարընը քէնտի կիւլլէրինէ գարըլ գափամըլ օլուլօրլար վէ արթըզ անլէրին պու պէօյիւք միլլէթ հագգըն- տա պիլտիքլէրի, ասըլ միլլէթին հայաթընը թէչքիլ էտէն սընֆ տէյիլ անճագ պու էտնա սընֆ օլուլօր: Պու Թիւրք րէֆիզլէրիմէ թէհ- լիքէլէրինի խապէր վէրմէք իսթէյէրէք անլէրէ տէտիմ քի «Սիզ մէմէքէթտէ աիլէ տաիրէ- սինտէ գըղլար վէ գատընլար իլէ միւնասէ- պէթտէ պուլունմատըղընը իչիւն էրքէլէրին գարըլար իլէ օլան ալագասընը քիւլլիյէն ֆարզըլ պուլարագ անտէն միւթէչէսսիր օլուր- սընըզ վէ գարըլըզա չըզան իւք՝ կէվէզէ գըղ- լարտան ճէզպ օլունարագ անլէրին րէֆա- գաթընա տաիլ օլուրսընըզ, լաքին էյի պիլ- միշ օլունըզ քի Էվրօֆանըն խուսուսա փարիզ, Լօնտա կիպի փայթաթ չէհրլէրին պիր միւ- թէպէր վէ նամուսըլ, պիր տէ էհվէն վէ ախաղ- սըզ սընֆը պուլունըպ ասըլ միլլէթին հա- յաթ վէ մէտէնիյէթի պիրինճի սընֆտա թէ- ճէսսիւմ էթմիշ տիր: Իմտի էյէր Էվրօֆա մէ-

տէնիյէթինն հազիզի ուղղւոյն վէ գուզվէթինն պիւմէք իսթէրսէնիզ, պու էտնա սընֆտան ինթիրազ էտիպ եիւքսէք սընֆտան օլան էհալի իլէ միւնասէպաթաթալիպ օլմալըսընը: Կէնճ ըէֆիզլէրիմ պու տէտիքլէրիմէ հազգ վէրտիլէր, իւմիտ էտէրիմ քի օնա կէօրէ տէ մուամէլէ էտէճէքլէր տիր:

Յ. Գ. Գ.

ԱՋՐԳ ՄԷՔԹՈՒՊԱ ԱՋՐԳ ՃԵՓԱՊ

ԵՏԻՊԻ ԱՅՆԹԱՊԻ

Բանիսիւնս զազէթասընըն 19ընճը նօմէրօս սընտա «Մէտէնիյէթ ի իսլամիյէ» սէրլէվհալը պիր մէգալէ նէշը էթմիշ խոթմ: Մազսատըմ՝ Մէտէնիյէթ ի իսլամիյէ անճազ գատընլար հազգընտա եազմըշ օլտուզում միւսասատաթ ը չէրիյէտէն իպարէթ տիր, վէ մէտէնիյէթտէ վէ միւք ու միլլէթին սէլամէթինտէ պու քեաֆի տիր տէմէք, եախօտ գատընլարն հուզուզը հէման հազտըղըմ չէլէրէ միւնհասըր տըր, ֆազլա հօզ տըր տէմէք տէյիլ, պէլքի պիր վաթանտաշըն իսլամիյէթտէքի իզտիվաճ հազգընտա օլան սու ի թէֆէհիւմիւնիւ իզալէ վէ միւնասէպէթլէ պու խուսուսան տաիր պիր տէրէճէ անքեամ ը չէրիյէթ տաիր մալիւմաթ իթասընտան իպարէթ իտի:

Պունա գարչը հէմէհրիմիզ վէ սէվիւլիւ սօսթումուզ Տօգ. Նազգաշեան էֆէնտինն եիկիրմի նօմէրօլու Բանիսիւնս եազմըշ օլտուզում ալըզ մէքթուպը օգուտում, մուհիգզ վէ վիճտանի սէօզլէրտէն մէմիուն օլտում: Մէտէնիյէթ ի իսլամիյէ սատէ եազտըղըմ չէլէրտէն իպարէթ տէյիլ տիր: Իսլամիյէթ տէյիլ նիսա, հէր քէս հազգընտա վէ հէր խուսուստա մէտէնիյէթ վէ թէրազըրյա խատըմ վէ անվալը սիյասիյէյի նազըմ տըր: Քիւթիւպ ի հիւքէմիյէ տէ, հիւքէթ ի տամէլիյէ իւզըրէ թազսիմ էտիլմիշ տիր: քի եա պիր չախսըն ֆէզաիլ իլէ թէճէլի վէ ըզգաիլտէն թէխալլի էթմէսինէ տաիր տիր քի պունա իլմ ի ախազ տէնիր: եախօտ պիր աիլէնն, պիր չիրքէթին, պիր ճէմիյէթին անվալընա տաիր տիր քի պունա թէտպիր ի մէնդիլ տէնիր: եախօտ պիր վաթանտա միւթէշարիք ճէմաթթըն անվալընա տաիր տիր քի պունա իլմ ի սիյասէթ տէնիր: Պու իւլ իլմ՝ քեաֆիլ չէրիաթ օլմազլա ուլում ը հաքէմիյէտէ պունտան պահաս լուզում կէօրիւմէմիշ, հիւքէմա ի իսլամիյէ տէյիլ,

հիւքէմա ը էճնէպիյէ տաիր պունու իթիրաֆտա պուլունմուշ տըր: Մէշհուր կիւսթալ լը Պօն էվրօփատա մէտէնիյէթին ինթիշարընա սէպէպ իսլամիյէթ տիր տէմիշ տիր: Ֆէյլէսօֆ ձիպօն՝ Գուրան սատէ ուսուլ ը տինիյէ տէյիլ, անքեամ ը ճինայէթ վէ մէտէնիյէթէ էսաստըր տէմիշ: էվլէթ, քիթապըմըզ սատէ իպատէթ վէ թէվարիսէ մասսուր օլմայուպ, աւտապը մուաշէրէթ վէ մուհալէրաթը մէնաֆի ու մուգարրէրաթը, պիլճիւմէ մուամէլաթը, հուզուզ ը վաթանիյէյի, ինսան տէյիլ հայվանլարընտա հուզուզունու մուհաֆազա էթմիշ, իսլամիյէթ՝ մէտէնիյէթ ի հազըրէյէ մուվաֆըզ, պէլքի աշի մէտէնիյէթ օլտուզընը իտաթա էթաիյիմիզտէ սէտամըզը քիւնքիւրէ ի էֆլաքա հէթիշտիրիբիզ: «Իշթէ լէվհ, իշթէ գալէմ, իշթէ քիւթիւպ, իշթէ ֆուհուլ» տէյէրէք իսպաթ ը միւստաա էտէրիզ: Ջաթէն պունա տօսթումըզըն իթիրազը հօզ տըր, ամմա թաթպիգաթա կէլինճէ տօսթումըզը մսէքքիսիւպ քաւսիգսէն պաշգա պիր շէյ սեօյիսէյի միւստէք հէսիւնիյիզ: Մէտէնիյէթ ի հազըրէյէ քեաֆի օլաճազ հուզուզ վէ հիւրրիւյէթ գատընլարտա տէյիլ, էրքէքլէրիմիզ պիլէ էքսէրիյէթլէ օ հուզուզ վէ հիւրրիւյէթլէրինէ սահիպ տէյիլ տիրէր:

Իշթէ հալ ը հազըրէ, պու ֆէլաքէթ, պու միւսիպէթ քէնտի հուզուզըմըզը պիլմէտիյիմիզտէն, քէնտի վազիֆէմիդի թանրմատըղըմըզտան, տահա տօղրուսը, իսլամիյէթին գանուն ը իլահիսինն կէօսթէրտիյի մէսէքտէն ինիւրաֆ էթմէմիզտէն իլէրի կէլմիշ տիր: Իսլամլար իսլամիյէթէ թէմէսիւք էթտիքլէրի զէմանլար միւթէրազըզը վէ միւթէալի իտիլէր: 0 ախազը, օ աթվարը, օ ուսուլը պրազտըզճա թէնէզգիւլ վէ թէտէնիյէ տիւշտիւլէր, ուղրատըլար, իշ պուրայա կէլտի: Պունըն սէպէպ ի սալիսի իսէ ճէհալէթ, մէարիֆսիքլիք եանի եինէ չէրիաթըզըզ տըր: Պազընըզը վազթըրյա պունան ը ճէհալէթտէ պաշ աշաղը փալտըր քիւտիւր եուվարլանան էվրօփա՝ մէարիֆիմիդի ալարազ, թէվսիէ չալըշարազ, նէտէրէճէ հօգարը տօղրու չէքիլիպ կիտիօր: Շարզ վէ դարպ իւնվանըրյա ալէմի իքիյէ ալըրտը: էվրօփա՝ Ասիայը պաշգա չէքէ գօյտու: Պիզ տէ միլլէթի գուրթարմազ, վաթանը մուհաֆազա էթմէք իշիւն էհալիմիզտէ գանուն ը իլահիյի թալիմէ վէ մէարիֆ իլէ անլէրի թէզէինէ չալըշմալըզը: Պիր գավմըն, պիր

միլլէթին թէրազը վէ թէտէննիսի՝ մէարիֆի նիսպէթինտէ տիր։ Պու խուսուստա թէքեա- սիւլիմիզտէն աօլայը տօսթումըզըն հազա- մըզտան թութուպ պաղըրմաղա հազըր վար տըր։

Պուրատա վաթանտաշլարըմըզ օթուզ սէնէ ագտէմ «Բապի իւլ ախըր» տէմէյի պիւմէյուպ «Բապպ իւլ ախըր» տէրլէր իտի։ Օ վազթ օ նիսպէթտէ աճիզ վէ գալիլ իտիլէր, չիմտի չուհուրը արապիյէ, բումիյէ, էֆրէնէիյէ, մի- լատիյէ... հէր լիսանլա սէօյլէմէյէ պաշլատը- լար, մէարիֆէ չալըշտըլար, օ նիսպէթտէ էմ- լաք ու արաղիմիզէ սահիպ օլտուլար վէ օլու- յօրլար, փէք ալա պիզ տէ չալըշմալըյըզ։

Նիսանըն բիճալ (էրքէք) իլէ սէրպէսթ իի- թիլաթ վէ հալընըզ խանէյէ գապուլ իլէ մու- խիլ ի նամուս օլաճագ մուամէլէտէ պուլուն- մալարը զիյաը նէսէպ, թազիլ ի թէնէստիւ կիպի մէֆասիտէ պատի օլտուլունու հազմը իտիմ։ հինէ եաղըյօրում թէքրար էտիյօրում։ էտէպ ու ըֆիթէթ տաիբէսինտէ իիթիլաթ տէ- յիլ, գատըն վէ գըզլարըն նամահրէմ կէնճլէր իլէ աչըզ սաչըզ հալը սէրպէսթիտէ պուլունմալարը վալս վէ տանս եափմալարը, զիյաը նէսէպէ պատի օլտուլունը պէն տէյիլ՝ էճնէպիլէրտէքի քիֆայէթ էթմէյէն փիճխանէլէր սէօյլէյօր։ ինկիլթէրա պուլունտան մէմիուն գալմայարագ աիլէ ուսուլունը թատիլէ մէճպուր օլտուլ։ Ֆը- բանսա տա թասիլէ չալըշյօր։ ինկիլիզ ֆէյ- լէսօֆլարընտան Սամուէլ, «Ախլազ» նամ քի- թալընտա «գատընլարը ֆապրիգալարտա մու- ամէլաթտա գուլլանմագ հայաթը մէնգիլիյէյի, էրքեանը աիլէ պինասընը հատիմ տիր, անլէ- րէ լայըզ օլան՝ թէրթիպ ի մէնգիլ, թէրպիյէ ի աթֆալ, մէսաիլ ի մաիշէթտէ իզթիսատ, ի- թիյաճաթը՝ աիլէ իլէ իշթիզալ տըր։ իիթիլաթ նիսպէթինտէ զինա թէքէստիւր էտիյօր, տէ- միշ, Ջաթէն հէր չէրիաթ սէրպէսթ ֆահիշէյի մէնն էտիյօր, Պօղոս բէսուլըն Տիմոթէօսա պի- րինճի բէսալէսի պապ 2, այէթ 9—12 տէ տէնիշ տիր «Գէզալիք նիսա տաիլի հիճապ վէ էտէպ իւզրէ միւնասիպ զըյաֆէթտէ օլարագ սաչ էօր- մէլէրի, հա ալթուն ինճուլէր եախօտ աղըր պէ- հալը էլպիսէ իլէ տէյիլ, անճագ էհլ ի թազվա օլմազըղը իգրար էտէն, նիսայա հազըշտըղը էյի ամէլէր իլէ քէնտիլէրին թէզլէին էթսինլէր։ Գարը քէմալը ինգիյատլա սիւքիւթ էտէլէք էօյրէնսին, ամմա գատընըն թալիմ էթմէսինէ հախօտ էրին իւզէրինէ հիւքիւմէթ սիւրմէսինէ

իլն վէրմէմ անճագ սիւքիւթ իւզրէ օլտուն- լար։ չէր նէ գատար պու թալիմէ նազարէն գատընլարըն թալիմի ճաիզ կէօրիւլմէյօր իսէ տէ, պիզճէ ճաիզ օլտուլու վէ պիզիմ չէրիաթ մէտէնիյէթ ի հազըրէյէ տահա միւսաիտ օլտու- ղունը հազմը իտիք վէսսէլամ։

ԼԱԵԻԻՆԴԵՐ ԹԵՂԱՅՅԻՐ ԻԼ ԱՇԲԵԱՍ

ՊԻԹ ԹԵՂԱՅՅԻՐ ԻԻԶ ԶԵՄԱՆ(*)

ՃԷԼԱՆ ՆՈՒՐԻ ՊԷՅ

Իւլէմայը քիրամըղըն սէօլլէրիմիզէ ճիտ- տէն հալալէ ի սէմ ի իթիպար էթմէլէրինի իս- թիրհամ էտէրիզ։ Ջիւնքի թարաֆլարընտան վուգու պուլան վէ հա պուլաճագ օլան պիր միւսամէհէ, պիր պաթըլ իճթիհատ իւլ հիւզ միլիօն Միւսլիմանը փէրիշան էտէր։

Էյիճէ պիւմէլիլիզ քի, պու կիւն Միւսլի- մանլար պիր իճթիհատ խաթաընտան, պիր հազիգաթը պալիզէ ի չէրիյէյի անլայամատըզ- լարընտան ինգըրազ էտիյօրլար։

Ահքիամ, զէմին վէ զէման իլէ հէր վազըթ պէլքի հէր տազիզէ թէպէտտիւլ էտէր։ Տիւն- եատա, թարիխտէ պիր հիւքմ ի հուգուզիւրին տաիմի օլարագ գալտըղը կէօրիւլմէմիշ տիր։ Սօլօն, Լիկուրգոս, Ժիւլիէն, Բօմա, Մանօ, քիլիսանըն գալմալը, իսիւսա պիլճիւմէ գա- վանիյն թէպէտտիւլ վէ թէզալիւր էթմիշ, էսքիմիշ, հէնիլէրի հափըլմը տըր։ Գանուն՝ ի- թիյաճը թանգիմ իլիւն տէյիլիլը հօգսա ինթի- յաճաթ էսքի գալմանիյն թէվֆիզ էտիլմէզ։ Իշթէ պիզ աճէզէ ի էհլ ի իսլամ՝ ճազիպէ վէ տաֆիէ գանունը գատար մէթին, ֆէնն ի հի- սապ գատար բասին օլան պու գանունը թէպէտ- տիւլիւ անլայամատըղը։

Տիւնեատա հէր գաիտէ ի հիւքմիյէ տէյիլի։ Պունուն պիր միւսթէնսաը վար տըր։ Օ տա Լաեիւնֆէր րեղայիլու իլ անիւս պիթրեղայիլու իլզ զիւսան, գաիտէ ի իսլամիյէսի տիր։

Ազլէն, նազլէն, իսիւսա նասըլ տիւլիւ նէճէք օլուրսագ կէօրիւրիւզ քի, ինսանլար, միլլէթլէր կիպի գալմանիյն ու իճթիհատաթտա իիսթիյարլար, էսքիր, նիսպէթ էօլիւր, կի- տէր...

Պէշէրիյէթ էօլմէզ, չիւնքի, հէր ան ահքիամ վէ գալմանիյն թէպէտտիւլ էտէր։

Միւսլիմանլարտա էտվարը իսթիպատտան (*) ԶԷՄԱՆԸՆ րեղայիլու իլ անիւս րեղայ- յիլու ինիւս օլունմագ։

զաւմա պիր առէթ վար. գաւանիսն ի շերիյէյի գըյամէթէ գատար կիտէճէք, ահվալը պէշէրի թանդըմ էտէճէք զանն էտէրիզ: Փագաթ հա՞ն- կը գաւանիսն ի շերիյէ: Լաեիւնքէր... Կիպի գաւանիսն ի քիւլլիյէ: Եօգսա թաթպիդաթ տէյիլ! Իշթէ պու զիւհիւլ, պու խաթայը իճ- թիհատի Միւսլիմանըղը պաթըրըյօր:

Էյհեա իւլ իւլէմ! սիզէ խիթապ էտէրիմ: Շարի ի Ազամ, Իսլամիյէթի թէտվին էթաիյի վագթ պունտան մագսէտի, լա շէքք, նէվ ի պէշէրին սաատէթ ի հալիյէ վէ միւսթագպէլէսի խտի: Հալ պու քի կէօրիւյօրըղ քի պու ասրտա Իսլամ մէսուտ օլաճաղընա պէտպաթ տըր: Տէ- մէք օլույօր քի Շարի ի Ազամըն մագսէտի հասըլ օլամայօր: Ֆիքրիմճէ Իսլամ նա՞սըլ պաթիթիյար օլուրսա, հա՞նկը գաւանիսն թաթպիդի իլէ թէայի վէ թէքհամմիւլ էտէրսէ, օ գաւանիսն իլթէ գաւանիսն ի Իսլամիյէ տիր: Եօգսա օն ասը էվլէլ էիմմէ ի էրպանըն իսթիսրաճ էթաիյի վէ հագգ քէնտի զէմանլարընտա սաատէթ ի Իսլամիյէյի քեաֆիլ օլան ահքեամ, պու կիւն, պիզէ լաղըմ օլան ֆըզհ ը Իսլամ տէյիլ տիր:

Իսլամըն պէօյիւք պիր մահիյէթի վար տըր: Էյ միւսթէրէմ խօճալար! պունու անլայընըղ: Հագրէթ Մուհամմէտ ի Մուսթաֆա էվլէլէքի տիւլէր իւզէրինէ պինա ը Իսլամիյէթի գուրտու- ղու վագթ պունտան մագսէտի՝ հէր զէմանտա, հէր մէքեանտա թաթպիզ օլունապիլէճէք պիր գանուն վագը իտի: Անըն իչիւն, էսաս ը Իսլա- մա հատտըղ, հիսապսըղ սուհուլէթլէր վագ էթմիշ տիր: Իլք էագիմ ի Իսլամտա, պու հա- գիգաթ ը նէպէվիլիյէյի էյիճէ անլատըղլարըն- տան, Իսլամիյէթին պիտայէթ ի ինթիլարընտա, եէնի իճթիհատլարտա պուլունմուլլար, եէփ եէնի գաիտէլէր թէտվին էթմիշէր, հաթթա նուսուս ը գաթիյէյէ գարըն պիլէ ահքեամ վագ էթմիշէր տիր:

Մասալհաթ ը ամմէ, Իսլամըն մէնֆաաթը տա, հիչ չիւպէսիզ պու մէրքէգտէ տիր: Իշթէ, էյ իւլէմայը քիրամ! սիզին արանըղտա պիր հիզպ ի մուհաֆազաքհար պու հիքմէթ ի պալիլէյի անլամայօր: Իսլամ վէ Իսլամիյէթի պունուն իչիւն էվրօփա վէ եա ալէմ ի նասրա՝ նինին (Սրիսթիյանըղըն) միւլաճէհէսինտէ մագհուր գալըյօր: Էկէր հալ ը հագըրտա սէ- պաթ վէ ինատ էտէրսէք, էմին օլունուզ, էյ միւսթէրէմ իւլէմա, պիր գաչ սէնէ իչինտէ էսքի միւսթէհէտաթը թաթպիզ էտէճէք եէր պուլա- մագսընըղ: Աատա մէմլէքէթիմիզի ալըյօր:

Մահվ օլույօրուզ: Պու աղըր ուլգուտան ուլա- նալըմ: Իսլամիյէթի տահա էյի անլայալըմ: Ուսուլլարըմըղը թէճտիտ էտէլիմ:

Պիզէ, էսասաթ ը Իսլամիյէտէն միւսթէն- պէթ օլմագ իւզրէ, եէնի պիր ֆըզհ լաղըմ օլտուղունու միւսթէլիֆ էսէրլէրիմտէ, խու- սուսուլլա «Իթթիհատ ը Իսլամ» տա արիզ վէ ամիզ շէրն էթտիմ: Կէչէն կիւն իւլէմայը հա- գիգիյէ ի Իսլամիյէտէն պիր զաթ ը ալի իլէ կէօրիւլիյօրտըմ: Պու զաթ — քի Սինօպ մէ- պուս ը սապըղը վէ սուրրէ էմին ի լահըղը Հա- սան Ֆէհմի էֆէնտի հագրէթլէրի տիր — տահա իլէրի կիտէրէք ագաիտ ի հաղըրէնին պիլէ էսքի օլտուղունտան պահա էթտի: Վէ քէմալ ը վուզուֆ իլէ տէտի քի, էսքի զէմանլարտա, ֆարգ ը գալէ, միւսթէլէլէ (հէրմուս, միւսթէ- վիլիլէք) վարտը: Պու ագաիտ անլէրէ գարըն օլմագ իւզրէ թէրթիպ էտիլմիշ տիր: Տիգգաթ էտիլիսէ կէօրիւլիւր քի, էլտէ միւսթէտալիլ ագաիտ իսալէլէրի՝ հէփ միւսթէլէլէնին էֆքեաթ վէ մէսրուտաթընը ըէտտ էտէր: Արթըղ միւ- թէլէլէ գալմամը տըր, պինաէն ալէյհ անլէրէ գարըն հարպ էթմէք գաիտ տիր:

Ֆիլվաղը էֆէնտի հագրէթլէրինին եէրտէն կէօյէ գատար հագգը վար տըր: Պու կիւն իւ- լէմամըղըն պին սէնէլիք ֆարգ ը գալէնին ըէտ- տի իլէ օղրաշմալարը, մէսէլա, հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէնին, հալա Դարաման օղուլլարըլա հարպ էթմէսինէ պէնգէր: Պիզէ, պու կիւնքի չիւպհաթ ը վիճտանիյէյի տէֆ էթմէք իչիւն եէնի պիր մէճէլլէ ի ագաիտ լաղըմ տըր, եօգ- սա իսմլէրինի ունուլթուղունուզ գատիմ ֆու- ռուզ ը գալէյի թէնքիլ իչիւն տէյիլ...:

Էլհալէթի հէգիհի ֆուրուզ ը գալէտէն է- սէր գալմամը տըր: Թէսլիս իլէ օղրաշան տա եօգ տըր: Սգօլասթիք տէնիլլէն մէգպէլէ ի էֆ- քեարտան տա պիր շէյ գալմամը տըր: Հէլէ ֆաղլա մապուսլարա ինանմագ մօտատան կէչ- միշ տիր: պինաէն ալէյհ պունլարլա օղրաշմագ գաիտ տիր, պի լուզում տըր, պիր ֆաիտէ ի ամէլիյէյի միւսթիճ օլամագ: Հալ պու քի գէ- մանըմըգտա Սիիիթիթուլիզլ, Մարհիթիթուլիզլ, Մօնիզլ կիպի պիր թագըմ մէսալի ի ֆէլսէֆիյէ մէյտան ալըյօր: Պունլար նէ տէրէճէլէրտէ ըուհ ը Իսլամիյէթլէ գապիլ ի թէլիֆ տիր, իլթէ ասլ մէսէլէ!

Ամճամ Սըրրի փաշա միւսթէլիֆ ասարըն- տա, (Շէրհ ի ագաիտ)տէ, (Արա իւլ միլէլ)տէ, հէփ պու էֆքեարը գալէյի միւստաֆաա էթ- միշտի: Ֆիքրիմճէ եէնի պիր մէճէլլէ ի ագաի- տին լուզումընը իլան էթսէ իտի, զայրէթի տահա միւսմիր օլուր իտի:

Մ Ը Ս Ը Ր

ՎԵՐ. Ա. Ա. ՇԻՐԱՃԵԱՆ, ԳԱՇԻՐԷ

Մըսըրըն 400,000 միւրէպպա միւր մէսահէ ի սաթհիյէսինտէն, անճադ 14,000 միւրէպպա միւր օլան Նիլ Նէհրի վատիսի գրաաթա միւսաթա, մա պագիսի իսէ հաւարա թաշլըդ վէ գում չէօլ-լէրի տիրլէր: Մէսահէ ի գըրաթիյէյի թէվսի էմ-րինտէ արթէսի գույուլարըն առատը չօղալ-մագտա վէ ֆէննի ուսուլար թաթպիգ էտիլ-մէքտէ տիրլէր: Ենէտէ Ասիա Թիւրքիանըն Գօնեա վէ Սիվազ վիլայէթլէրինին գրաաթա սալիս արազիսի: Մըսըրընքինտէն խալիճէ ֆագ-լա տըր:

Սօն թահրիր ի նուֆուսա կէօրէ Մըսըրտա օն պիր միլիօն Մըսըրը վէ բուպ միլիօն գա-տար էճնէպի սէքէնէ վար տըր: Էճնէպիլէրտէն 70,000 թիւրք վէ Թիւրքիալը, 62,000 Եու-նան, 35,000 Իթալիան, 21,000 ինկիլիզ, 16,000 ի Գրանսըզ վէ 15,000 գատարը Ալս-թըրիալը, Բուսիալը, Ալման, Աճէմ վէ սաիր միլլէթլէրտէն տիրլէր:

Մըսըրըն մահսուլը փէք ալա փամուգ, պուղապ, սօղան, ֆասուլիա, խուրմա, չէքէր գամըշը վէ էնվալնտան իպարէթ տիր: Սօն սէնէտէ 27,250,000 ինկիլիզ լիրալըգտան զի-յատէ իտիսալաթը վէ 28,000,000 իւրաճաթը օլմըշ տըր: Պիւթիւն Թիւրքիանըն իւրաճաթը իսէ 1909տա 26,500,000 լիրալըգ օլմուշ:

Մըսըր հիւքիւմէթինին սէնէվի իրասը 16,000,000 ինկիլիզ լիրասը, մէսարիֆաթը իսէ 15,500,000 ինկիլիզ լիրասը տըր: Թիւրքիանըն իրատը 1911 սէնէսինտէ 27,300,000 լիրա վէ մէսարիֆաթը 34,500,000 լիրա օլմուշ տըր: Մըսըր հիւքիւմէթինին իրատը՝ արազի վէ էպ-նիյէ վէրկիլէրի, կէօմրիւք, մահքէմէ, փօս-թա, չըմէնտըֆէր վէ էնվալնտան օլուպ, ա-հալի վէրկի թագհիգաթընը խաթըրլամայօր: Սէնէլէր մուգատտէմ Մըսըրա հիճրէթ էյլէմիշ վէ մաղաղասը միւղթէտիր միւտիրլէր վէ քիա-թիպլէր իլէ իտարէ օլունան պիր էրմէնի թիւճ-ճարա, թէմէթիւ վէրկիսի Նէ՝ մէպլաղ իտի-յինի, սօրտուղումտա հալա հիւքիւմէթ քէնտի-սինտէն վէրկի թալէպ էթմէմիշ իտիյինի սէօյ-լէտի: Թիւրքիա ահալիսինին վէրկիլէրի փէք միւթէնէվիլի օլտուգտան մատա, չու քօն տէօրթ սէնէ գարֆընտա Տիյունը Ումումիյէյէ 37,000,000 լիրա գամմ կէլմիշ տիր:

Մըսըրըն 2,500 միւր չըմէնտըֆէր խաթ-թը օլուպ չօգ գօլար տախի իլավէ էտիլ-

մէքտէ տիր: Թիւրքիանըն 4,230 միւր չըմէն-տըֆէր խաթթը օլուպ պունտան 1,000 միլի Հիճաղ չըմէնտըֆէրի վէ 1,230 միլի տախի էվ-րօփա գըթաաթնտա իտի: Մըսըրտա 1,791 փօսթախանէ վար տըր: Թիւրքիանըն փօսթա-խանէլէրի 912 տիր:

Մըսըր հիւքիւմէթի իսմէն Թիւրքիանըն պիր գըսմը, բէսմէն իւրտիվ հագրէթլէրինին հիւքիւ-մէթի թահթընտա իտարէ ի խուսուսիյէյէ մալիք վէ ֆիլիէն ինկիլիզ ազլը վէ ֆաալիյէթի իլէ իտարէ օլունմագտա տըր: Հազըր գապինէյի թէշքիլ էյլէյէն ալթը միւսլիմ նազըր փաշա-լարըն պէրապլէրլէրինճէ իչլէյէն ալթը տա ին-կիլիզ միւսլալիւր նազըրլար վար տըր: Էյկամը սուհնտա Մըսըրըն Եէրլի օրտուսու 18,000 նէ-ֆէրի միւթէճալըգ օլմայաճաղ տըր: Մըսըրըն գըչա վէ գալալարընտա տախի 1912 սէնէսին-տէ ինկիլիզ մէմուրիյն վէ ասաքիլի 6,107 նուֆուստան իպարէթ օլմուշ տըր: Էյկամը մու-հարէպէտէ հէր իքի թարաֆընքիտէ արթըրը-լաճաղ իսէ տէ, չօգ սէնէլէրտէն պէրու Մըսըր մուհարէպէյէ թուլթուլմամըշ վէ Կագընտա տա-խի վուգուլնա ինթիմալիյէթ Կօգ տըր:

Մըսըրըն մահքէմէլէրի վէ փօլիս իտարէսինին իճրաաթը թագտիրէ չայան տըր: Մահքէմէլէր փէք միւսթագիմ վէ ֆաալ տըրլար: «Ասայիշ պէր քէմալ» իտարէսի Թիւրքիատա նէ տէրէ-ճէ իւսթիւ աչըգ պիր Եալան իսէ, Մըսըրտա հէման աքսի նիսպէթտէ իւսթիւ աչըգ պիր հագիգաթ տըր:

Մըսըրտա թրամվալար, էլէքթրիք թէն-վիրաթը, ալա միլլէթ պաղչէլէրի, սօգաղ ին-թիգամը, կէճէ էմնիյէթի, հիւրրիյէթի չախսի-յէ, հիւրմէթ, էվրօփա չէհրլէրինի անտըրըյօր: Մըսըր էհալիսինին օնտա տօգուլընտան զիյա-տէսի միւսլիմ իքէն վէ հալա ֆէլլահիյունտան պէօյիւք պիր պէտէն պարպար կիպի իքէն, փէք չէն վէ էմն պիր Մըսըր տիյարը թէշքիլինէ էնկէլ օլմամըշ տըր: Հէր տիյար միւսթագիմ վէ միւղթէտիր պիր իտարէյէ միւսթաճ տըր:

Էրմէնիլէր տախի կէչմիշ ասըլարտա Մը-սըրտա կեան փարլամըշլար վէ կեան թէատ-տիյէ օղրամըշ տըրլար: Պէշինճի տէհրտէ իս-քէնտէրիյէ մէքթէպլէրինտէ Էրմէնի թալէպէ-կեան պուլունտը: Օն պիրինճի ասըտա Մը-սըրտա Էրմէնի սիւվարի վէ փիյաստէ ասքէրի մէվճուտ իտի: Թ. Մ. 1375տէ Կիլիկիա Էրմէ-նի մէլիյի Լեւոն ալթընճը՝ Գահիրէտէ ալթը սէնէ մահպէստէ ալը գօնսը: Շու սօն ասըտա

տախի Մըսըր՝ Թիւրքիա թէառտիւններնաւն ֆիրար էյլէմիւն օլան էրմէնիլէրէ պիր փէնա- կեան օլմաղլէ պէրապէր՝ էրմէնիլէրին տախի Մըսըրըն թէրադգըսընտա պէլլի հիսսէլէրի օլ- մուշ տըր: Պօղոս, Արթին, Աւաքիւ պէլլէր, Տիգրան վէ Նուսար փաշալար խարիճիյէ նա- ղըրըզ վէ պաշ վէքեալէթ քիւրսիւլէրինտէ Մըսըրըն հայաթընա ճիւնէթ վէրմիւն տիրէր:

Էլան Գահիրէ վէ էթրաֆընտա 7,000, Իս- քէնաէրիւ վէ էթրաֆընտա 4,000 վէ տիկէր չէհլէրտէ 1,000, ճէման 12,000 նուֆուս էր- մէնիլէր Մըսըրտա թէվաթթիւն էթմէքտէ տիր- լէր: Պուշլար ումուսիլէթլէ միւլէստէր իշ կիւճ սահիպի օլուպ Մըսըրա րէվնաք վէ թիճարէ- թինէ նէչէթ վէրէն քիւմսէլէր տիրէր: Թիւր- քիստա գալմըշ օլսալար մահպուսիլէթ, աղըր վէրկի վէ թահպիր՝ նասիպլէրի իտի: Գուսուր Թիւրքիա իտարէսինտէ մի հօգ իսէ սու ի ի- տարէտէ մի:

ՏԻՆԻ

«ԳԱՐԱՆԼԳ ԵՒՐՏԻ ԶԻՔԱՏԱՐ ՆՈՒՐԱՐ ԿԻՊԻ»

Նուր տախիմա աճախ պ վէ էսարաէնկիւ տիր. օ կէօլէրիմիդի ճէլպ էաիպ, ճանլարըմըզա սէօլէր. զէման ը գատիմէտէ չօգլար օնա իպա- տէթ էտէր իտի, չօգ գալմլարըն պաշ իլահը չէմա իտի:

Քիւլիւք չօճուղար նուր իլէ օյնամաղը սէ- վէրէր վէ գատիմտէ նուրա իպստէթ էթմիւն էճատաըն էվլատարը սըրլար:

Նուր՝ տախիմա աճախ պ տիր, լաքին մէմու- լին ղայրի զուհուր էտէն նուր տահա աճախ պ տիր: «Զուլմէթտէ լէման էտէն նուր» տիգգա- թըմըզ տահա զիտտէ ճէլպ էտէր:

Վաղթըլէ փէք գարանլըզ պիր կէճէտէ, Շիմալի աէնիզ սահիլլէրինտէ կէզիյօրտուժ: Զանն էտէրսին պիւթիւն թապիաթ գալմէթ լիպասըն կիլինմիւ, հօգարտա սէմալաթ սի- յահ պուլուլթար իլէ գափլանմըշ, աշաղըտա իսէ սաթիւ ը տէրեա գօյու զուլմէթ ալթընտա իտի:

Ափանսըզ հուվարլանարագ հարէքէթ էտէն տաղալարտան պիրսի գահի պիր նուր իլէ թէնվիր օլունմաղա պաշլատը, էփէյի պիր մէ- սաֆէյէ գատար տէնիզ իզէրինտէ քէօիւլէք- տէն պիր սաշագ զահիր օլտու, տէրեա գահի պիր նուր իլէ թէնվիր օլունուպ՝ պէ թէքար զուլմէթ իլէ գափլանտը:

Պու զահիր օլան նուր տէնիզին միւթէլա- թիմ վէ գարանլըզ օլտուղը զէման ուֆաճըզ տէնիզ հայվանլարընն մէյտանա կէթիրտիքլէ- րի զիյա իտի:

Պիզիմ տախի խուսուսի միւլթաճ օլտու- ղումուզ գուվվէթ իշթէ պու սըր. պիզ տիւն- հատա նուրլար կիպի փարլամալըզ, իշթէ իրիսթիյան իլէ իրիսթիյան օլմայանըն արա- սընտաքէ ազիմ ֆարգ պու սըր: Մէրհամէթ- լի, լաթիֆ վէ էյի քիմսէլէր եալընըզ իրիս- թիյան օլան քիմսէլէր տէյիլ տիրէր, իրիս- թիյան օլմայան քիմսէլէրին նիչէլէրի տախի օ ֆաղիլէթլէրէ մալիք օլուպ հէր չէյին րահաթ վէ փարլազ օլտուղու զէմանլարտա իքիսի ա- լասընտա պիր ֆարգ միւշահատէ էթմէք մուհալ տըր: Լաքին քէտէր վէ ըզթըրապ կի- ճէսի չէօքիւպ էլէմ վէ աճը տաղալարը գալ- պէ թէսալլիւթ էթտիքլէրինտէ, իրիսթիյան իլէ իրիսթիյան օլմայանըն սրասընտաքի պէօ- յիւք ֆարգ իշթէ օ զէման միւշահատէ օլու- նուր:

Հագիզի իրիսթիյանըն էօմրիւ զուլմէթտէ փարլար, զահմէթ վէ մէշագգաթ, էլէմ վէ աղ- րը, էնտիլէ վէ գայղու սէյլլէրի անտէքի նուրու գարարթմայըպ տահա պիյատէ անը թէնվիր է- տէրէր, օ էօյլէ պիր նուրա մալիք տիր քի, տէրիւլար օնու սէօնտիւրէմէզլէր:

Պու ճինս էօմրլէրի չօգ կէօրմիւշիւզ, Պօ- ղոս վէ Շիղանըն մահպէստէքի էօմրլէրի պու- նու աշըզճա պէյան էտէր: Այնի մահպէստէ տիկէրլէրի տախի մահպուս իտիլէր, լաքին օլ մահպուսլար իչինտէ անճապ իքի քիմսէ Ալ- լահը թէմճիա էթմէքտէ վէ տիկէրլէրինի հայ- րէթտէ պրազմադտա իտիլէր: Ճօն Պընհան մահպէստէ իրիսթիյան հօլճուլըզըն թէէլիֆ էյլէտի, Միլթըն քէօրիւք զուլմէթլինտէ «Ղայպ օլան ճէննէթ» վէ «Թէքար գազանըմըշ ճէն- նէթի» թէէլիֆ էտէրէք «Զուլմէթտէ փարլա- տը» վէ տահա նիչէլէրի «Զուլմէթտէ լէման է- տէն նուրլար կիպի» իտիլէր: Իշթէ պիզ տախի թամմ պէօյլէ օլմալըզ:

Լաքին պու նուրըն զուվվէթինէ նաճըլ մալիք օլապիլիլիլի: Օլ ճիւմլէ տէնիզ հայվան- ճըզլարը քէնտիլէրին փարլամագ գուվվէթլէ- րինի նաճըլ էլտէ էտիյօրլար, քէնտիլէրինտէ նուր վաճ մը, եախօս օնլար նուր խալզ էտէպիլիլիլէր մի. խայր, օնլար նուրըն տէրուն- լէրինէ ալըպ կիճէ զարֆընտա տէնիզին տալ- ղալը վէ րահաթսըզ օլտուղու վազթտա տըշա-

րը վերելքէր: Եկէր սէն օնլարը նուրտան մահ-
րում պրագասն միւնէվէր օլմայըպ կիճէ գար-
ֆընտա էթրաֆը թէնվիր էտէմէզէր:

Օլ հայվանճըղլարտաքի սրրր պիղիմ հալը-
մըզա միւթապըգ տըր, կիճէլէյին փարլայան
նուրլար օլմագըղըմըղ իչին հէր կիւն նուրտա
հաշամագըղըմըղ շարթ տըր:

Տիւնեանըն նուրու ֆրիստոս տըր վէ անտէ
հաշայան հէր ֆէրտ թէնվիր օլունուր: Միւ-
թալէա, քէլամ վէ ամէլլէրտէ անա հազըն
հաշայանլար քէտէր կիճէսինտէ տիկէր քիմ-
սէլէրտէն փէք ֆարզը կէօրիւնէճէքէր, քէ-
տէր կիճէսինտէ տիկէր քիմսէլէր սէօմիւլ
իքէն պունլար «Չուլմէթտէ գիյատար նուրլար»
կիպի փարլայըպ քէտէր վէ աճընըն գարանլը-
ղընը տէֆ ու իզալէ էտէրլէր:

Միւթերնիւ

ՊԵՏՐՈՍ Մ. ԳԵՐԳԵԱՇԱՇԱՐԱՆ

ՄԵՐԳԻՓՈՒՆ ԻՍԻ ԻԼԱԽԻՍԻ

ՀԱՐՈՒՆԻՅԷ ԳԻԼԻՍԷՍԻՆՏԷ

ՉՊԱՆ ԹԱԽՍԻՍԻ

Հարունիյէ (Խարնը) քիլիսասընա Պատ.
Յարութիւն Մանուշակեանը չօպան թախսիս
էթմէք իւզըն, պու քէրրէ Մարաշսթատիօնըն-
տան պիր դօմիսիօնը մախսուս հալինտէ Վեր.
Յարութիւնեան, Մր. Կուտսէլ, Մր. Մարթին
վէ Վեր. Հայտօսթեան իրսալ օլունտուլար:
Վեր. Յարութիւնեան րէիս, Արամ էֆ. Պաղ-
տիկեան քեաթիպ: Իշպու հէյէթէ Ալման էյ-
թամխանէսի նազըրի Հէր Թօն Տօլլէրի, Բե-
ռիկեան, Սինանեան, Սալիպեան վէ Միսէս-
եան էֆէնտիլէր ֆախրի ազալար թային օլու-
նուպ, Մայիս 3 տէ 21/2սաթ իմթիհանտան
սօնրա միւմաիլէյի չօպան թախսիսինէ գարար
վէրտիլէր: Պիր դաշ սէնէ էվվէլ էրքէքլէրի
քեամիլէն գըլըճտան կէչիրիլիպ պիր թազըմ
հէթիմիլէր վէ տուլար գալմըլ վէ քիլիսէսի
իհրազ օլունմուլ օլան շու մաւալտէ, Մայիս 4
կիրակի կիւնիւ աճայիպ պիր միւճիզէ միւշա-
հէտէ օլունտու: Չանն էտէրսին խարապա վէ
էնգազ ալթընտա մէտֆուն չէհիտլէրին քիւլ
վէ քէմիքլէրի չիմտի իհեա էաիլմիշ օլուպ չօ-
ճուզլարտան մատա 500 գատար ֆրօ. վէ Լու-
ստուրչականտան իպարէթ պէօյիւք պիր ճէմա-
աթ, պախուսուս էվվէլքլինտէն զիյատէ չէն վէ
մէտէնի, իւմիւտիւ վէ փարլազ, միւթէալլէմ
վէ միւնէվէր պիր նէսլ իճթիմա էյլէմիշ իտի:

Թախսիս րէսմի Վեր. Յարութիւնեանըն րի-
յասէթի թանթընտա Ալման էյթամխանէսի
հալլուսընտա պաշլայըպ, տուա վէ մէզմուրտան
սօնրա քեաթիպ թարաֆընտա Վեր. Մանու-
շակեանըն թէրճէմէ ի հալի գրաաթ օլուն-
տու: Միւմաիլէյի 1899 Թարսուս գօլէճինտէն
մէզուն օլուպ պատէհու Մարաշ իւմ ի իւահի-
յէսինտէն իճաղէթնամէ ալմըլ, 1902 տէ էօզէր-
լիյէ վաիզ հալինտէ 7 սէնէ դայրէթ վէ կէր-
միյէթ իլէ չալըմըլ, սօնրա Խարնըյա տալէթ
օլունուպ 4 սէնէ քէմալը մուվաֆազիյէթ
իլէ իշլէմիշ վէ ճէմաաթ թազաիլ էտիպ անը
չօպանլըզա տալէթ էյլէմիշ ալր:

Թախսիս վազընը Վեր. Գատպար Հայտօսթ-
եան իճրա էյլէյիպ, Ա. Տիմ. 4, 6յը էսաս
իթթիխազ էթմիշ իտի: Միւմաիլէյի՝ Գրիսո-
սըն էյի պիր խըսմէքնիսի օլմանըն շարթլարընը
հէրարէթլէ թատաա էյլէտի: 1. Ենիտէն
տօղմալը, 2. Ալլահ թարաֆընտան ինթիխապ
վէ տալէթ օլունտուղունու մուայէն վէ չիւպ-
հէսիզ պիր թարղտա պիլմէլի, 3. Թալիմ օ-
լունան վէ իւմի սէվէն պիրի օլմալը, օ պէօ-
յիւյէն, թէքէմիւլ էտէն պիրի օլմալը տէտի:

Թախսիս տուալը Վեր. Կ. Յարութիւնեան
թարաֆընտան արղ օլունուպ, էվվէլճէ գիքը
օլունան 4 չօպանլար հէնի չօպանըն պաշընա
սաղ էլլէրինի վազ էյլէտիլէր: Պու հէրարէթլի
տուա՝ ճէմաաթըն հիսսիյաթը րուհանիյէսինի
օլ տէրէճէ թահրիք վէ թէհիճէթտի քի, օ-
րասը պիր Պէնտէկօսթէ զիյարէթկեանը օլտու-
ղունա չիւպհէ օլունամաղ իտի:

Միւշարէֆէք էյիլի Վեր. Կ. Յարութիւնեան
ուզատըպ տէտի. «Պու խըտմէթէ, միւշքիլաթ
վէ թէատտի իչին խօշ կէլտին, էվվէլքի իս-
թիրահաթ վէ սէլամէթ ուզոլունու, գալմըն
քէտէր վէ տէրալէրինէ ֆէտա էթմէք իչին
խօշ կէլտին: Հէր հանկը տիկէր մէմուրիյէթ
վէ խըտմէթտէ պուլունմայան վէ կէօրիւնմէ-
յէն սիթէմ վէ հազարէթլէրէ խօշ կէլտին:
Այնի վազթտա պու միւպարէք վէ ճէլլի խըտ-
մէթին սէմէրէ վէ հաստաղըն պիլմէյէ, անտէ
օլան իմթիյազաթա, մէսէրրէթ ի աճիպէ վէ
միւքեաֆաթը ալիմէսինի գապուլ էթմէյէ խօշ
կէլտին: Ալլահ իլէ էմէքտաշ վէ իշտաշ օլ-
մաղա խօշ կէլտին» տէտի:

Եհնի չօպանա նապիհարը Մր. Կուտսէլ է-
տէրէք շու խուսուսլարը գիքը էթտի:

1. Ա. Պետ. 2, 5. Տիւրի պիր քաշ: Տիւրի
թաշըն սատազաթ վէ ֆազիլէթի՝ վազ օլուն-

տուղու մագսէտ վէ մահալէ սատրգ վէ խա-
տրմ օլմասընտա պուլունտուղու կիպի, պիր
չօպան տախի քէնտի ինթիխապընըն մագսէ-
տինէ սատրգ օլմալը տոր:

2. Բ. Տիմ. 2, 3. Մէշագգարս քեհաւնիւղ:
Ասքէրի իթաաթ վէ սապր, ֆիթուհաթ վէ
ղալէպէ հուսուլա կէթիրտիյի կիպի, պիր չօ-
պան տախի մանէվի միւճահէտէ վէ միւպա-
րէզէ ի հայաթտա ֆաալիյէթ վէ թէհամմիւլ
իլէ մուվաֆֆազ օլապիյիր:

3. Ֆիլիպ. 3. 12, 14. Միւսալիւնիք: Հէր
էյի նէթիճէ վէ մահսուլաթ ք միւֆիտէ՝ միւ-
տալէմէթ իլէ թէէմին էտիւտիյի կիպի, պիր
չօղունուն րուհանի իչի տախի անճադ պու եօլ
իլէ թէնպիթ էալիլէպիլիր:

Ճեհնաւարս նաւիւնսք, Տր. Մարթին թարա-
ֆընտան վէրիլիպ, չու խուսուլալը զիքը էյ-
լէտի: Պու թախսիս րէսմի իլէ (1) Բիլիսանըն
մէսուլիյէթի արթմըչ տըր: (2) Բիլիսա րու-
հանի հայաթտա պիր ստըմ տահա իլէրի կէլ-
մէյէ տալէթ օլունմուչ օլուպ տիւնհանըն
զուվլէթինէ մուգալէմէթ էթմէյէ հաղըրլան-
մըչ տըր: (3) Բիլիսա տահա եիւքսէք վէ մու-
հիմմ պիր խըտմէթ տէրէճտէ էթմէյէ տալէթ
օլունմուչ տըր: (4) Բիլիսա ալիլէրի, ֆամիլ-
եա տուսաընտա տահա զայրէթլի վէ քիլիսա-
նըն տալաւընը իլէրի սիւրմէյէ տահա զիյատէ
մէսուլ թութուլտուղունու էօյրէնմիչ տիր:
«Պէչիյի սալլայան էլ տիւնհայր հարէքէթէ կէ-
թիրիւր:» (5) Թէպչիր ի պէշարէթ քիլիսայա
իմթիյազ հալինտէ իհալէ էտիլմիչ տիր: (6)
Բիլիսա տահա եիւքսէք պիր նիշանկեհանա թէ-
վէսսիւլ էթմէյէ տալէթ օլունտու: (7) Բիլի-
սա, զիյատէ իթթիֆազ վէ ճէհա իլէ չալըշմադ
փէշլամ վէ էմրինի ալմըչ տըր: Պատէհու խըզ-
մէթ Վեր. 3 Մանուկեանըն պէրէքէթ տուսաը
իլէ խիթամա կէլտի: Խըզմէթ էսնասընտա
գուայր վէ Ալաման էյթամիւնէսի չայիրալէրի
թարաֆընտան իլահիլէր թէրէննիւմ օլունտու
վէ պատէհու Ալման էյթամիւնէսի նալիրի Հէր
Ֆօն Տօպլէր, չօպան, մուրախխաս վէ միւսա-
ֆիրլէրէ պիր քիւիւք միւսամէրէ ճէմիյէթի
թէշքիլ էտիպ խօշ վէ էյլէնճէլի պիր վաղթ
կէլիրտիքտէն սօնրա հէր քէս պու հէվալտէ-
քի իրթիթիյանլար վէ Ալլահըն իչի իչիւն համա
էտէրէք միւֆարազաթ էյլէտիլէր:

Հարունիյէ քախսիս գօմիւիօնը քարափընսան

Բեաթիպ
Ա.ՐԱՄ Թ. ՊԱՂՏԻԿԵԱՆ

ՄԻԻԹԷՆԵՎՎԻ

ՏԵՕՐԹ ԵԱՓՐԱԳԼԸ ԵՕՆԱՍ

11.

ԹԱՍԱՀ.— Կէլէն հաճրաֆի 24 ճօմէօլը
«Բահնիւմ», «Տէօր Եափրազը Եօնա», ալ-
րընա կէլէն գրամ՝ սէիվէն եանլը զօնուլմու-
սըր: Մէգֆիւր գրամ՝ պու հաճրասան իքիպարէն
զօնուլան «ՀԻԻՃԻԻՄ», պապընսոն սօնրա կէ-
լէնէ ֆիւ: Պիւնէն ալէյի, պու պապսէ զարիյունը
բիւսմըն աճիւր քալէպ օլունուպ քաւիիկէ միւ-
ստրապ օլունուր:

ՐԱՀՆԻՒՄԱ

Պիր ազ սօնրա Բաֆուրուն տիգզաթը Ապ-
տուլլահա ճէլպ օլունտու վէ տէօնիւպ Լէյլայա՝
«Պազ հանըմ էֆ. նէ՝ կիւզէլ պիր կէնճ, նէ՝
նազիք փարմազլարը, նէ՝ ալիճէնապ պիր սի-
մասը վար,» տէտի: Ապտուլլահ «Սուս օլ ի-
մանսըզ գըզ,!» տէյու Բաֆուրու օ կիպի
սէօզլէր սէօյլէմէմէյէ տալէթ էթտի իսէ տէ
Բաֆուր ալտըրմալըպ Ապտուլլահա՝ «կիւզէլ
էֆէնտի, էօֆքէլէնմէյինիդ, պէնիմ հանըմըմ
տախի սիզին կիպի կիւզէլ տիր, իշթէ պազ,»
տէտի վէ Լէյլանըն նիգապընը նալեհա չէքիպ
պիր թարաֆա աթտը:

Լէյլա՝ պիր նիտա պրազըպ էլլէրինի եիւ-
զիւնէ կէթիւրտիւ վէ սէթր էյլէտի: Ապտուլ-
լահ Լէյլանըն կիւզէլ սիմասընը կէօրտիւ վէ
պու մէնզարէ րուհունը թէհեիճ էթտի: Բէր-
վան անէսթէ անէսթէ եօլունա տէվամ էտի-
յօր իտի: Պու մէնզարէյի էօմէր տախի կէօր-
տիւ վէ չէօյլէ տիւչիւնտիւ: «Պու կիւզէլ գա-
տըն հէր հալտա իխթիյար Շէրիֆտէն զիյատէ
պանա լայըզ տըր: Պու գատըն պէնիմ օլմալը
տըր: «Ապտուլլահ իսէ պէօյլէ կէօզէլլէր խալզ
էտէն ճէնապը Հազգա համա էթտի: Փազաթ
Լէյլանըն սիմասը զուլմէթտէ փարլայան պիր
նուր կիպի, Ապտուլլահըն խայալը էօնիւնտէն
կիթմէյօր իտի: Ապտուլլահըն րուհունտա
զուվլէթլի հիսսիյաթլար չարփըշմագտա օ-
լուպ պու հալ զահիրէն տախի հիսս օլունուր
պիր մէրթէպէտէ իտի Հաֆըզ, կէլէննին չու
հալընըն սէպէպինի անլամադ իւզրէ անա եազ-
լաշարազ, «նէ՝ վար էվլատըմ, նիչիւն տիւ-
չիւնիւյօրսուն, աճէպա պիր եէրիւն մի աղըր-
յօր: Պիլիւսին ազ չօզ հէքիմիլէքտէն անլարըմ,»
տէտի: «Խայր!» տէտի Ապտուլլահ տէրին պիր
ան չէքէրէք: «Տիւշմէն մի վար,» տէվամ
էթտի Հաֆըզ: Ապտուլլահ եինէ խայր ճէվա-
պընը վէրիպ գօնադ եէրինէ վասըլ օլտուղա-

բննտա մէսէլէյի սէօյլէյէճէյինի վատ էթտի : Իքինտի իւզէրի քէրվան դօնադ հէրինէ վասըլ օլտուղունտա Ապտուլլահ Հաֆըզը պիր թարաֆա չէքիւ նասըլ Լէյլանըն սիմադընը կէօրտիւյինիւ վէ օլ վասընա տօղրու քէնտինտէ նասըլ պիր աչդ ույանտըղընը նագլ էթտի :

Հ Ի Ի Ճ Ի Ի Մ

Ապտուլլահ սապահլայըն գալգտըղընտա էվէլէքի կինտէն տահա զիյատէ միւզթարիւ իտի : Լաքին եօլ թէտարիքիաթըլէ մէշղու օլարագ ճան սըգընթըսըն տէֆ էթմէյէ չալըսը :

«Ճէսարէթ, հէկէն! քէյֆլի օլ!» տէտի Հաֆըզ աթլարընա լաքիւ օլուրլար իքէն, «Հէր ինսան միւզալագա չէքէր : Հէր Իսլամ Ալլահա թէվէքքիւլ էթմէլի :»

Հաֆըզ ափանադը աթընտան սըչրայըպ հէրի թէֆթիշ էաթէք իլավէ էթտի, «Շունլար նէ» տիր : Աթ թըրնագլարը իմարէլէրի... տէվէ իղի հօգ տըր : Միւսէլլահ պիր պէօլիւք չու թարաֆա տօղրու կիթմիշ տիր : Իմարէլէր հէնի աիր :

Պու իքի ատէմլէր կէօլլէրինին քէստիյի գատար ուզաղա պադտըլարսա տա գոււմ, գալա վէ սէմատան պաչգա պիր չէյ կէօրէմէտիլէր : Իսսիդ պիր մահալ օրթասընտա իտիլէր : Մէզքիւր իզլէր՝ գոււմ իւզէրինտէ չիւրիւյիւպ տէօքիւմէքտէ օլան պիր խարապէզար կիպի եիւքսէլէն դօճաման գըրմըզըմթըրագ կրանիթ պէտէլէրի արասընտան տօլանըյօրլար իտի : Զէմին իւզէրինտէ աչըմըն չաթլաղլար, գալարար արասընտա կէօրինէն մաղարալար, եօլլարընը դաթ էտէն գուրոււմուշ սէյլ մէճրալարը, եօլճուլը եութմագ իչիւն աչըմըն մէզարլար կիպի հէր թարաֆտա կէօրինմէքտէ իտիլէր : Նէ սէմատա պիր գուշ, չէ հէր իւզէրինտէ պիր ճէյրան, վէ նէ տէ ուֆուգտա պիր պուլուլթ կէօրինիւյօր իտի : Եօդարըտա նահէսին պիր սէմատան պաչգա պիր չէյ օլմայըպ, հէր թարաֆտա տէրին պիր սիւքիւնէթ հիւքիւմֆէրմա օլմագտա իտի :

Հաֆըզ աճէլէթէն քէրվանըն պաչընա կէչտի : Հէր քէս խաթթա տախիլ օլտը : Հէր քէս սաքիթ իտի : Տէվէլէրին ալագլարը ալթընտա գըճըրտայան գոււմըն սէսինտէն պաչգա պիր չէյ իշիտիլմէյօր իտի : Պէօյլէճէ պիթ-

մէյէճէք կիպի կէօրինէն ուզուն պիր սաաթ իլէրիլէտիքտէն սօնրա պիր թէֆէյէ վասըլ օլտուլար : Հաֆըզ աթընը թէֆիէյին պէօյրինտէ պրադարագ, եօդարը թըրմանտը, թէֆէյէ չըգտըղընտա հէրէ եաթըպ գալալար արասընա սիվիտի վէ էֆէյի պիր միւտտէթ օվայը թէֆթիշ էթտիքտէն սօնրա եալաչճա աչաղըյա էնիպ աթընա պիրտի վէ սաքին պիր սիմա իլէ աթընը Ապտուլլահա տօղրու տէօրթ նալ գօշտուրար :

«Օվատա պէյագ չատըրլար վար» տէտի մէրգոււմ :

«Վէ ճուր պէտէվի չատըրլարը տէյիլ տիրէր : Արնալուտ չատըրլարը տըրլար : Տուգալա տիւշմիւշ իզ : Լաքին պէէս եօգ, ճանըմըղը փահալը սաթաճաղըզ : Իլէրի՝ էվլատըմ, վաղիֆէ պաչընա» վէ սիւահընը կէօգտէն կէչիրտիքտէն սօնրա թէքրար թէֆիէյէ չըգտը :

Ապտուլլահ քէրվանըն պաչընա հէթիչիր հէթիշմէզ, պիր գալանըն արգասընտան պէյագ պիր տիւմէն կէօրինտիւ վէ պիր գուրչուն գուլաղլարը հանընտան վըզըլայարագ կէչտի վէ տէվէլէրտէն պիրիսինի տիւշիւրտիւ :

Տէրհալ քէրվան ալթիւսթ օլուպ պիր պիրինէ կէչտի : Տէվէլէր իւրքիւպ գաչմաղա վէ աճէլէլէրինտէն պիրպիրի իւզէրինէ տիւշմէյէ պալալատըլար : Տէվէճիլէր արգայա գաչտըլար : Աթլըլար լահվանլարընը իլէրի սիւրտիւլէր : Քէրվան ֆուրթունատան սարսըլմը պիր օրման կիպի օլտը : Տէվէլէրին պէօյրմէլէրի վէ աթլարըն քիշնէմէլէրի վէ ինսանլարըն պաղըրըզլարը պիրպիրինէ գարըմագտա իտիլէր : Պու իլք վէլվէլէ էսնասընտա գըրմըզը ճաքէթ, պէյագ փանթօլսըլար վէ էյլի գուշաղլարընտան անլաչըլտըղընա կէօրէ Արնալուտլարտան միւթէյէքքիլ օլան պիր պէօլիւք հայտուսլար, գալալարըն արգասընտան չըզըպ գատընլարըն թախթրալընընը համիլ օլան հէճին տէվէսինին էթրաֆընը գուշաթտըլար, աիկէրլէրի Ապտուլլահըն փարթիսինին հիւճիւմլէրինի փիւսկիւրթմէքլէ մէշղուլ իքէն պիր թագըմը տա մուղաֆֆարանէ հայգըրըզլար իլէ միւքեաֆաթը ալըպ գաչըլէրտիլէր : Ապտուլլահ վէ ճէսուր արգատալարը իւշ տէֆա իւզէրլէրինէ հիւճիւմ էթտիլէր իսէ տէ, իւչիւնտէ տախիլ թիճաթա մէճպուր օլտուլար վէ արգատալարընտան պիր գաչը վուրուլուպ հէրէ տիւշտիլէր : Էօմէր իսէ արգատա տուրուպ էլինտէն գաչըրմագտա օլտուղը խաղինէյի տիւշիւնտիւ-

յիւնտէն հըրսը, դորդադըղընա դալիպ կէմիշ վէ էլպիտէսինի փարչալամագտա վէ: «Իլէրի» պիրատէր! իլէրի» տէյու նիտա էտիյօր խտի: Վազթա քի Ապտուլլան սօն պիր հիւճիւմ իչիւն աթընը իլէրի սիւրիւյօրտը, ափանսը պիր պաշգա սիւան սէսի իշիտիլէրէք թէփէնին պաշընտան տիւման կէօրիւնտիւ: Արնափուտլար իխթիյար Հաֆըզը աւամ սըրասընա գօմամըշլար իտի, հալպու քի մէրգոււմ անլէրին իւղէրինէ աթէշ աչարագ իւչիւնիւ տիւչիւտիւ: Պագի դալանլար իտէ պաղըրարագ վէ քէրվաշը մուհաֆագա էթմէք իչիւն եէնի գոււվէթ կէլիյօր գանն էտէրէք, միւքեաֆաթլարընը ալըպ գաշտըլար:

Պէօլէճէ հօլ պիր ազ աշըլտըղընտա, արգալարընտա իխթիյար չօպան տախի օլարագ Ապտուլլան վէ պագի արգատաշարը իլէրի հիւճիւմ էթտիլէր:

«Եաւաշ եաւաշ, էվլաւամ», տէտի Հաֆըզ «Աթընա եաղըզ, տահա էփէյի վագթըմըզ վար»:

«Պու հայտուտլար պիղի պէքլէմէյէճէքլէր կէօրիւնիւյօր», նիտա էթտի էօմէր. «Հէճին տէվէսինի վուրանա եիրմի իւրօ վատ էտիյօրում»:

Պէտէվիլէրտէն պիրիսի սիւանընը գալտըրըպ նշան ալտը վէ իքի գատընլարըն հայաթընը տախի թէշիլքէյէ իլգա էտէրէք աթէշ էթտի: Գօճաման հայվան օմուգոււնտան վուրուլուպ, իւղէրինտէքի դըյմէթլի եիւք իլէ պէրապէր տիւչաիւ:

«Աֆէրին, էյ կէնճ», տէտի Հաֆըզ Պէտէվիլէ իսթիհգաքեարանէ պիր պաղըշ աթարագ, «Անը վուրտուղոււն իչիւն Արնափուտլար սանաթէշքէրէր էտէճէքլէր, զիրա տէօյիւշմէլէրի իչիւն եէկեանէ մանիէյի օրթատան գալտըրտըն, իլթէ չիտի գատըն էլիմիդտէն կիթտի»:

Հաֆըզըն մուհաքէմէսի դայէթ տօղրու խտի: Հայտուտլար թախթրաւանա սըչրայըպ, սիյան պիր Ֆէրաճէյէ պիւրիւնէն վէ Ապտուլլանէն լէյլայա պէնդէթտիյի պիր գատընը տըչարը չէքտիլէր: Ղայէթ միւնթէշէմ պիր սուրէթտէ թէլէպպիւս էթմիշ օլան պիր բէյիսին էմրի իւղէրինէ աթըլլարտան պիրիսի մէրգոււմէյի թէրքիսինէ ալըպ տէօրթ նալ գօշտու: Ապտուլլան պոււու կէօրտիւչիւնաէ պուլութլարտան էնէն պիր գարթալ կիպի տիւշմէնին իւղէրինէ հիւճիւմ էթտի:

ՊՈԽԵՆՕՍ ԱՅՐԷՍԷ ԿԷԼՄԷՔ ԻՍԹԷՅԷՆԼԷՐԷ

ՍԱՄՈՒԷԼ ԷՖ. ՄԼԻԿԵԱՆ

Հէր հաֆթա 10—15 էրմէնիլէր Պուէնօս Այրէսէ կէլիյօրլար վէ կէլիւքէն հօլտա պիր չօգ կիւճիւլքէրէ ուղրայօրլար:

Էվվէլա, կէլէնիլէր կէնճ վէ տինճ օլմալը: Սփանեօճա պիւմէղսէ պիլէ ինկիլիգճէ եա Ֆրանսըզճա եա Ալմանճա պիլսէ ֆաիտէլի օլուր: Հիշ տէյիլսէ պուրայա եարար սէնաաթը օլմալը, թէրգի եա գունտուրաճը էյի ուսթալար՝ լիսան կիւճիւլիւ չէքմէյէրէք իշ պուլապիլիլիլէր: Նաճար, մաքիսիսթ, տէօքմէճի սէնաաթ սահիպլէրի ինկիլիգճէ, Ֆրանսըզճա, Ալմանճա եա իթալեանճա պիլիւսէ գօլայ իշ պուլապիլիլիլ:

Սէնաաթը օլմայան եա եարրմ ուսթալար փոսն օլուրլար քի ամէլէ տէմէք տիր: Օֆիսիալ ուսթա կիւնտէ 50-60 դրշ. գազանապիլիւր, մէքեօ օֆիսիալ եանի եարրմ ուսթա վէ ամէլէ կիւնտէ 25—30 դրշ. ալապիլիլ: Էվքիրասը փահալը օլուպ պիր օտա այլըղը 2—3 լիրա տըր: Թաամիյէ ուճուզ օլուպ 5—7 դրշ. իլէ իտարէ օլա պիլիլ, ումում իշճիլէր կիւնտէ 8 սաաթ վէ հաֆթատա 6 կիւն իչէրլէր, Կիրակի կիւնիւ տիւքքեան աչմագ վէ իլլէմէք մէմնու տըր: Կիրակի կիւնիւ տիւքքեան աչան պիր թիւճճար եա պէրպէր աղըր ճէղայա չարփըլըպ հապս օլուր, ամմա աշճը, պազգալ, գասսապ, սիւտճիւ մուաֆ տըր:

Կէլէն հօլճուլար միւմքին իտէ իթալիան եա Ֆրանսըզ վափօրըյլէ կէլսինլէր, «Ավսթրիա-Ամէրիգա» վափօրըյլէ կէլէն 60 կիւն հօլճուլուպ էթմէլի: Էվրօփատա ոսն պինտիյի իւքէլէտէն մէքթուպ եաղմալը վէ հանկը գոււփանիանըն հանկը վափօրըյլէ կէլտիյինի տօսթուա պիլտիրմէլի քի տօսթու անը իսթիգալ էյլէսին: Պուէնօս Այրէսէ եէթիշտիյինտէ վափօրտան չըգարքէն մէրտիվէնին պաշընտա պիր մէճիւս օթուրուր վէ փասափօրլարը տամղալալըպ իւրիսթիյանլարը եւլիւրապիւս հօթէլլինէ (ղարիպլէր հօթէլլի) գապուլ էտէրլէր քի օրատա ալթը կիւն միւսաֆիր էսիլիպ քէնտիլէրէ հիւքիւմէթ թարաֆընտան մէճճանէն թաամ վէ հաթագ վէրիլիլ: Փասափօրթու վէրէճէք վագթթ, «Ճօ Արմէնիֆօ ֆրիւսիւսնօ» տէմէլի, եանի պէն էրմէնի իւրիսթիյան իմ, եօգսաթուրգօ մուամէլէսի օլուպ օլ օթէլտէն մահրում գալըր: Զաթէն իւքէլէտէ թիւրք հօլճը-

լարը սոյմագ իջին պիր գումմանիա պէքէյօր։
Թիւրքէ պիլէն Թիւրք արապաճըլար՝ աղըր
իւճրէթ իլէ մահալինէ կէօթիւրիւրէր։

Եօլճուլար Էնիկրաւիօն օթէլինէ Էնմէք ի-
չիւն Խրիսթիան օլտուղունու թանըթմալը,
տահա վաիօրտան չըգմատան վէ օթէլէ կիտիպ
հաղըր օլան հաղըրխանէտէ տօսթունա մէք-
թուպ հաղմալը վէ անը պէքէմէլի հօղսա օլ
Թիւրք արապաճըլարըն փէնչէսինէ տիւչիւպ
սոյուլաճապ տըր։

Միւմքին մէրթէպէ իխթիյարլար, սէնա-
աթսըղլար կէլմէսէլէր էյի օլուր, զիրա պու-
րատա տախի չալըչմագ, սէնաաթլա փա-
րա գազանըրը։ Պաղըլարը օլ գատար իւ-
միտ իլէ կէլիյօրլար քի զանն էտէրսին փա-
րայը Արթէնթին սօգաղլարընա սէրմիչլէր վէ
տէվչիթէճէլէր։ Պու իւմիւլէր պօշա սիւչիւ-
յօր, կէրի կիթմէք իսթէր, էլտէ փարա հօգ,
զաթէն մէմէքէթէ կէլիւրքէն էվինի հա թար-
լաքընը սաթըպ ծնուն փարաաղլէ կէլմիչ։

Պուրատա ինթիյաճ ճահիլ, գապա
ասէմէրէ տէյիլ, կէնճ վէ միւթէալլէմէրէ
տիր։ Թիւրքիա գօլէճլէրինտէ թալիմ ալմըչ
կէնճլէրտէն կէլէնլէր փասէօ Գօլօն 161 Y.
M. C. A. (Կ. Խ. Շիրքէթի) տաիրէսինէ միւ-
րաճաաթ էտէրլէրտէ օրատա քէնտիլէրէ. իչ
պուլան լաթիֆ պիր ճէնթլմէն պուլաճաղլար
տըր։

ԵՍԹԷՐ ՀԱՆՐԱ ԳՈՒՆՏԱԳՃԵԱՆ

Քէսապ ինճիլի ճէմաաթը Մայիս 19տա
քէնտի սէվկիւլիւ չօպանլարընըն ֆաղիլէ զէվ-
ճէսի Եսթէր հանըմ Գունտագճեանըն վէֆաթ
էթմէսիլլէ աղիմ պիր հիւզն վէ թաղմինի նա-
գապիլ պիր զիյանա ուղրատը։ Մէրգումէ
1880 տէ Մարաշտա թէվէլիւտ էթմիչ օլուպ
Մարաշ զըղլար գօլէճինտէն վէ Ատաիաղար
Հայունհաց վարժարանտան մէղունէ օլարագ 5
սէնէ սատագաթ վէ զայրէթ իլէ Մարաշ Գ.
Գօլէճինտէ մուալլիմէլիք էթմիչ վէ 1907 տէ
Վեր. Տիգրան էֆ. Գունտագճեան իլէ թէղէվ-
վիւճ էյլէյիպ պու 6 սէնէ միւտտէթտէ կէրէք
ֆամիլիաքընա կէրէք իսէ Քէսապ պէօյիւք
պիր պէրէքէթ օլմուչ տըր։

Միւմաիլէյհա ֆաղիլի մէմտունէսի իլէ,
ճիւմլէյէ սէվկիւլիւ օլուպ զայէթ շէն քապիսթ-
ը, ինսիւ, խաքշինսս վէ քիմսէյի ինճիթմէղ
իտի։ Բէսուլըն Փիլ. 4։ 5տէ պուլուրտուղու
«Աքափէքիկիզ ճիւմլէյի մալիւս օլտուն» իպա-

րէսի մէրգումէտէ թէճէսսիւմ էթմիչ իտի։
Մէրգումէյին ապիթ սէրին վէ ապարը թապի-
աթը հիյն ի սընէթինտէ օլտուղու կիպի 3 այ
գատար տէվամ էյլէյէն խաաթաղըրտա տա-
խի տէվամ էյլէսի։

Վազիֆէշինսալըղը էօմրիւնիւն սօն կիւնիւնէ
գատար տիգգաթ ճէլպ էյլէսի։ Քէսապ գա-
սընլարընա մախսուս պիլճիւմլէ ումումի վէ
խուսուսի խըղմէթլէրին մէսուլիլէթ վէ բիյա-
սէթի, քէզա չօճուղլարըն կիրակի մէքթէպի
նէզարէթի վէ սաիրէ պիլքիւլիւյէ քէնտինին
օմուղունտա օլուպ ճիւմլէսինի ֆէտաքիարանէ
վէ ճիտտի զայրէթ իլէ իլէրի սիւքէր իտի։
Հաթթա էրթէսի կիւն թէսլիմ ի բուհ էյլէտիլի
Կիրակիլէ գատար օլ գատար զաիֆլէնմիչ իքէն
պիլէ խըղմէթլէրինի տէրիւհտէ վէ պէտ էտէ-
ճէք օլանլարը քէնտիսի թային էյլէտի, վէ
արթըզ վէֆաթընը հաղընէն հիսս էյլէտիլին-
տէ տօսթլարընա չէօյլէ տէմիչ տիր։— «Էյլիւ-
մէ հաղըրըմ վէ Յիսուսա գալուչաճաղըմա է-
մինիմ լաքին իքի շէյ իչիւն տիւչիւնիւյօրում։
1. Քրիստոս իչիւն չօգ ճանլար գազանմատըմ։
2. Չօճուղլարըմըն թալիմի նասըլ օլաճապ
տըր։

Ճէնագէտէ օլան աղիմ գալապալըզ թա-
պուլը էլլէրիլլէ պաշարընտան հօգարը գալ-
տըրարագ, զայէթ հիւզն իլէ քիլիսէյէ նագլ
էյլէտիլէր։ Խըղմէթ ի մախսուստէտէ Վեր. Ս.
Մահչէքեան, Քէսապըն 3 քահանալարը, էօք-
սիւղխանէ բէխի Մր. Հըրթըր վէ Վեր. Յ.
Ս. Էսքիճեան թարաֆընտան հաղուրունը
միւթէսէլլի վէ ճէսարէթպախչ զըլաճագ միւ-
էսսիթ քէլաճլար իրատ էտիլտիլէր. վէ կեան-
տա պիր մէքթէպ թալէպէկեանը, մուալլիմ վէ
մուալլիմէլէր թարաֆընտան թէրէննիւմ էտի-
լէն մաղմում վէ միւէսսիթ իւհիլէր օլ աղիմ
գալապալըզ պիր գաթ զիյատէ միւթէսսիթ
գալտըլար։

Միւմաիլէյհանըն իրթիհալը իլէ զէվճի ճէ-
վահիրտէն զըյմէթլի օլան պիր խաղինէ, պա-
գիտէ թէրք էյլէտիլի 3 չօճուղլարը (2 օղան
վէ 3 այլըզ պիր գըզ) միւչֆիղ վէ սէվկիւլիւ
պիր վալիտէ, Քէսապ քիլիսէյի իսէ գաթէն
աղ օլան իչճիլէրինտէն պիր թանէ տահա գայ
էյլէտի։ Բապպ զէվճի վէ թէալլուղաթընա
թէսէլլի վէ գուվլէթ պախչ էյլէտին։

ԿԻՒԼԷՆԵՍ. Ե. ԷՍԹԷՐՃԵԱՆ

Մայիս 27, 1913

Էֆիզ Օլուզ

ՄԱՆԻՍՏԱՓ ՓԱՐՁԱԼԱՐԸ

Գալիֆօրնիա տա պիր գըզ քէփէնէք պէս-
լէյօր իմիշ, կէչէն հազըն 6 հաֆթատա 6200
քէփէնէք հէթիշտիրիպ սաթմըշ, 80 լիրա թի-
ճարէթ էթմիշ:

— Ալմանիատա Շարլթէնպուրկտա տէօրթ
գաթ պիր աթ հօթէլի հափըլմըշ քի 2000 աթ
սազլանապիլիյօր: Աթլար եօգարը գաթլարա
մէրտիվէն հէրինէ մաիլ սօլանան պիր հօլտան
չըզըյօրլար:

— Ալմանիատա նէշր օլունան պիր սթա-
թիսթիքտէն անլաշըլմըշ քի չիմտի տիւնհատա
7000 թանէ 100 հաշընտան հօգարը ատէմ վար
տըր, պունյարտան 3888ի Պուլղարիատա,
1794ի Րուսիատա, 573ի Սէրպիատա, 410ը
Սիանիատա, 213ի Ֆրանսատա, 197սի իթա-
լիատա, 113ի Ավսթրիատա, 92սի Ինկիլթէր-
րատա իմիշէր, Տանիմարգատա անճադ 2 քիշի
վար իմիշ:

— Պուէնոս Այրէստէ պիր ղազէթա իտա-
րէսի հէնի պիր իսպէր իլան էթմէք իչիւն
տամը իւզէրինտէ պուլսար գուվլէթի իլէ պիր
պօրու չալար իմիշ, պու սէս 20 միլ ուզագտա
իչիտիլի տէրէճէ հիւքսէք օլտուղունտան,
հիւքիւմէթ էհալինին ասայիչինի իիւլալ էթ-
տիյի իչիւն 200 լիրա ճէզա ալըր իմիշ, ղա-
զէթա երինէ պու պօրուչու չալմաղա տէվամ
էտիյօր, չիւնքի պու հօլտա գազանճը տահա
չօգ իմիշ:

— Էվրօփատա քէփէնէքլէրին գանատա-
րընը ճամ արասընտա գօյուպ միւճէվէրաթ
հափըյօրլար:

— Օթօֆօպիլէրտէ փէթրօլ հէրինէ պաշգա
պիր եազաճադ իճատ էտէնէ 20 պին լիրա միւ-
քեաֆաթ վէրիլէճէք տիր:

— Պէրլինտէ վէ Լայփցիկտէ էհալինին իս-
թիմալի իչիւն 10 փարա իւճրէթլէ թէլէֆօնլար
գօնուլմագտա տըր:

— Փարիզտէ Սէն ըրմաղընտա պօղուլմագ
իւզրէ օլան պիր ատէմ գուրթարըլմըշ, թան-
գիգաթ իլէ անլաշըլմըշ քի պու ատէմ տաիմա
պէօյլէ պօղուլուր կիպի հափար գուրթարըլըր
վէ պու հօլ իլէ հէր քէսին տիգզաթընը ճէլպ
էտիպ փարա ալըր իմիշ: Էհալի պունու ան-
լալընճա երթէլէյիպ թէքրար նէհրէ աթմըշլար
վէ քիմսէ հարտըմա կիթմէմիշ իսէ տէ հիւ-
զէրէք չըզմըշ տըր:

ՀԱՓԹԱ ԽԱՊԵՐԼԵՐԻ

ԽԱՐԻՃԻ

Սըրպիսթան վէ Պուլղարիա արասընտաքի
միւնասէպէթ սօն վազթլարտա ղայէթլէ կէր-
կինլէշմիշ վէ պիր հարպ վուզուը միւնթէմէլ
օլմուշ խտի, Րուսիա Ձարը միւլթէֆիզլէր
պէշինտէ պիր մուհարէպէ գուհուր էթմէսինին
էօնիւնիւ ալմագ իչիւն Պուլղարիա վէ Սըրպիս-
թան գրալարընա աթիտէքի թէլէղրաֆը չէ-
քէրէք տէյէպիլիլիզ քի Պալգանլար քիւրրէ ի
հալմասընը էփէյի պէրրագաշտըրմըշ տըր:
Րուսիանըն չու սուրէթլէ միւսաիլէսի վէ
հաքիմ հալինտէ կէրէք Սըրպիսթան վէ կէրէք
Պուլղարիա թարաֆընտան գապուլ օլունմասը,
Ավսթրիատա փէք ֆէնա թէէսիր հասըլ էթմիշ
տիր: Իշթէ թէլէղրաֆըն սուրէթի: «Տէօրթ
հիւքիւմէթ ի միւլթէֆիզլէ պաշ վէքիլլէրինին
պիլ ալըրէ ֆէթէրսպուրկտա թօփլանմագ
իւզրէ Սէլանիքտէ պիր իճթիմա աղտ էտէճէք-
լէրինի պիլտիրէն հալատիս Պալգան հիւքիւ-
մէթ ի միւլթէֆիզիլինին պիր ֆիքր ի սուլ-
փէրվէրանէ իլէ հարաքէթ էյլէմէքտէ օլտուգ-
լարընը կէօսթէրտիյի իչիւն պէնի փէք մէմնուն
էթմիշ խտի, չիւնքի չիմտիյէ գատար էլտէ
էտիլէն էն փարլադ նէթաիճ պու իթթի-
ֆագտան թէհասսիւլ էթմիշ խտի: Փագաթ
չիմտի պու գարարըն մէվգի ի թաթպիգէ
վազ էտիլմէտիյինի վէ միւլթէրէքէն էլ-
տէ էտիլմիշ օլան պիր մուզաֆֆէրլիլէթի սէ-
յիւնտիւրէճէք օլան պիր գարտաշ մուհարէպէ-
սի իչիւն իսթիհգարաթտա պուլունուլմագտա
օլտուղունը էլիմ պիր թէէսսիւլ իլէ խապէր
ալմագտա իմ: Պէօյլէ վէիսիմ պիր տէվրէտէ
սօղրուտան սօղրույա գաթը հաշմէթանէլէ-
րինէ միւրաճաաթը պիր հազգ, պիր վազիֆէ
թէլազզը էտիյօրում: Մուահէտէ ի իթթիֆա-
գիյէ իլէ Սըրպ վէ Պուլղար էհալիսի պու
մուահէտէնին թէվլիա էտէճէյի պիւլթիւն իիւ-
թիլաֆլարա պիր սուրէթ ի հալլ պուլունմասը
իչիւն Րուսիայա միւրաճաաթ օլունաճաղընա
գարար վէրմիշ խտի: պինաէնալէյհ պէն գաթը
հաշմէթանէլէրինտէն պու մուահէտէ իլէ թէա-
հիւտ էտիլէն վատլարա ոատըգ գալարագ
Սըրպիսթան վէ Պուլղարիսթան արասընտաքի
իսթիլաֆըն հալլինի Րուսիայա հէվալէ էթ-
մէնիզի թալէպ էտէրիմ: Հաքէմ վազիֆէ-
սինի էօնտէմէ տիւչէն պիր իմթիյազը մախ-

սուս տէյիլ, էօնիւնէ կէչէմէյէնէյիմ պիր մէճպուրիյէթ ի էլիմէ աստ էյլէտիյիմոնէն տօլայը զաթ ը հաշմէթանէլէրինի՝ միւթթէֆիզէր արասընտա գուհուր էտէճէք հարպա գարչը լագայտ գալա՛մայաճաղըմտան խապէրտար էյլէյէնէյիմ: Շուրասընը պէյան էտէրիմ քի պու հարպա պաշլայաճաղ՝ օլան հիւքիւմէթ, Սլավ զայէսինէ գարչը մէսուլ օլաճաղը կիպի, Րուսիանըն պէօյլէ պիր ճինաթ միւճատէլէտէ ալաճաղը վազիյէթտէ թէմամիլլէ սէրպէսթի ի հարաքէթինի մուհաֆաղա էտէճէք տիր:» — Րուսիա խարիճիյէ նաղըրը Մ. Սաղանօֆ՝ տէօրթ միւթթէֆիֆլէրին պաշ վէքիլէրինի արալաճընտաքի իւթիլաֆաթը հալլ էթմէք իւզրէ ֆէթէրսպուրկա տալէթ էթմիշ տիր: Սըրպիա պու տալէթի ըէսմէն գապուլ էթմիշ տիր: Պուլղար պաշ վէքիլ Մ. Կէչօֆ՝ իսթիֆա էթմիշ վէ Մ. Տանէֆ պաշ վէքեալէթ վէ խարիճիյէ նէզարէթինէ թային օլունուպ եէնի Պուլղար գապինէսինի թէշքիլ էթմիշ տիր: — Ալմանիա իմիէրաթօրը Վիլհելմին 25ինճի սէնէ ի տէվրիյէսի մութանթան պիր սուրէթտէ իճրա էտիլմիշ տիր: 7000 չօճուգտան միւրէքքէպ պիր հէյէթ սէրայ հալլուսընտա շարգի թէզաննի էյլէմիլլէր տիր, սէրայ ը իմիէրաթօրտէ պէօյլէք պիր ըէսմ ի գապուլ իճրա էտիլմիշ տիր: Պու էմնատա պիւթիւն փրէնսլէր վէ հէյէթ ի սիյասիյէ իմփէրաթօրա պէյան ը թէպրիքեաթ էյլէմիլլէր տիր:

Տ Ա Խ Ի Լ Ի

Հաթթանըն մուհիմմ վագաասը՝ Սասրազամ Մահմուտ Շէվքէթ փաշանըն գաթլ օլունմասը իտի: Պու վագըանըն սիյասի պիր ճինայէթ օլտուղունա չիւպիէ հօգ տըր: Պու հիւքիւմէթ ի հազըրէյի տէվրիմէք իւզրէ թէշէքքիլ էթմիշ օլան խաֆի պիր ճէմիյէթին պլարտան պէրու իճրասընը թասիմ էթտիլի թէսպիրլէրտէն պիրի օլտուղը մէյատան չըգտը: Մէզքիւր վագաա՝ Յունվար 10տա Նաղըմ փաշանըն գաթլիննի մազապիլի օլտուղունու Թաւիլի ի էֆէնար գապուլ էտիյօր իսէ տէ, Նաղըմ փաշանըն գաթլիննի միւթթիլ պիր քեսսիւթ, հալպու քի Մահմուտ Շէվքէթ փաշանըն գաթլիննի էվիլհիճ քասիլ օյունուշ վէ ալցագնաւորնա իրքիֆեսպ էսիլիշ պիր ճիւնայէթ տէյու թարիֆ էտիյօր: Հէր նէ տէ օլսա, վաթան իքի մուզգամ էվլատլարընը զայիպ էյլէմիշ

իտիյինի, հէր իքիսինն տօսթ վէ տիւլմէնլէրի թաստըգ էտիյօրլար: Մահմուտ Շէվքէթ փաշանըն, ալէլ խուսուս Մարտ 31 վագըանտա պիւթիւն մէսարիֆինի քէնաթ ճէպինտէն թէսիյէ էտէրէք հարաքէթ օրտուսուլլա իսթանպուլա եիւրիւմէսի, միւտէպպիրանէ վէ գաթի ֆիւթուհաթը, Ապտիւլ Համիտի թաթթանաշաղը ալմասը, թարիխտէ քէնաթ իչիւն պէօյլէք պիր նամ պրագմը տըր: Իթթիհատա մէսուպ օլանլար հաթթա իտիա էտիյօրլար քի, օրտունուն պաշընտա Մահմուտ Շէվքէթ փաշա պուլունսա իտի, քէնաթ հաղըրլատըր օրտուլլու տահա էյի իտարէ էյլէր վէ պու մաղլուպիլէթլէր օլմաղ իտի: Պու իտիանըն նէ տէրէճէ հազըր օլտուղունը սէօյլէյէմէզսէք տէ, միւլարիլէյին զայէթ ֆաալ, ճէսուր, նամուսուլ պիր ասքէր, վէ ֆէտաքեար պիր վաթանիէրվէր օլտուղու մալլու իտի: Հիւրիյէթ վէ մէյրուլիլէթլէ օլ տէրէճէ սատըգ իտի քի, Մարտ 31 հատիսէսինտէ պիւթիւն գուվլէ ի ասքէրիյէ քէնաթ էլինտէ օլուպ թիւրքիանըն Նափօլէօնը, Տիգրաթօր օլապիլի իքէն, քէնաթ քէնաթին միլլէթ վէքիլէրինն էմրի ալթընա գօյաու: Միւլարիլէյին գաթթաթը իսթիմպէն քէնաթ քէնաթին ֆըրգա միւնասէպաթընտան ալըր վէ հիւքսէք թուլթամամասը օլմուշ տըր: Եինէ տէ Իթթիհատ գապինէսինտէ քէնաթսի սօլ ճէնահը թէշքիլ էտիյօր իտի վէ Իթթիհատըն չիտէթիլ մէրքէզիյէթ վէ թաղիիգ փօլիթիգասընա գարը, տարիմա անասըր ը միւթթէլիֆէյէ տօղրու տահա միւստատէլի վէ ահարանէ պուլունմայը իթիլգամ էտէր իտի: Սօն կիւնլէրինտէ գաթլ օլունաճաղըն հիսս էյլէմիշ, ֆագաթ զիյատէ մուհաֆըղ ալմաղը ասքէր թէքէպպիրիւնէ հաղըրլատմայը պ ըտտ էյլէմիշ իտի: Մահմուտ մուլթիլէրէյի թագաթիմ էթմէք իչիւն հուզուրունա կիսէն էրմ. Գաթթիգի վէ հէյէթինէ կիւզէլ վատլարտա պուլունտուղու սըրատա, էլլէրինի կէօքսիւնէ գօյարաղ «էյեր սաղ գալլըրտամ», սէօղլունիւ պիր գաշ տէֆա թէքըրը էթմիշ իտի:

Գաթթիլլէր Չարչէնպի հիւնիւ սապահը, էվլէլէնէ իսթիճար էյլէմիշ օլտուղարը օթթօմպիլի պօշ օլարագ էօլլէտէն էվլէլ (Ա. Ֆ.) սաաթ օն պուլուղա տօղրու մահալ ը վագըայա եագըն Մէսնիտ սօգաղընա կէօնտէրէրէք օրատա էմրլէրինէ միւնթաղըր պուլունտուրմուշլար քըր: Գաթթիլլէր գարալլաշտըղլարը վէճիլէ սաաթ օն պուլուղատա մահալ ը վա-

գրատա պուրուշարագ պիր միւտտէթ կէօրիւշ-
միւշէր վէ տիգգաթ ճէլպ էթմէմէք ի-
չիւն այրը այրը օրալարտա արգա սօգապար-
տա պիր միւտտէթ աօլաշմըլար: Գաշանըն օ-
թօմօպիլինին կէչէճէյի վազթ՝ քէնտիլէրինճէ
միւթէատտիա թէճրիպէլէրէ թէպային էթմիշ
օլտուղունտան, վազթ հազլաշտրղը էսնատէ
հէր պիրի պուրուշարագ մէվգիլէրէ կէլիպ
ինթիզար էթմիշէր աիր: Գաթիլէրին օթօմօ-
պիլի պօշ օլարագ չէլմէ հանընտա տուրա-
ճագ վէ Թօփալ Թէվֆիդ Թարաֆընտան իշարէթ
վէրիլալինտէ տէրհալ փաշանըն օթօմօպիլինին
էսնինէ չըգարագ անը պիր միւտտէթ տուրմա-
ղա մէճպուր էտէճէք իսի: Մահմուտ Շէվքէթ
փաշանըն օթօմօպիլինին սաաթ օն պիրի հիրմի
պէշ կէչէ հարպիյէ նէզարէթինտէն չըգաղընը
Թօփալ Թէվֆիդ կէօրիւնճէ՝ տէրհալ արգաաաշ-
լարընա իշարէթ վէրի: Թամմ պու էսնատէ
պիր գատըն ճէնաղէսի կէչմէքտէ օլուպ փա-
շանըն օթօմօպիլի՝ գաթիլէրին արղու էթտիյի
նօգթատա թէվաղգուֆա մէճպուր օլուր: Գա-
թիլէր տէրագապ պու թէվաղգուֆտան պիլ իս-
թիֆատէ փաշանըն օթօմօպիլի իւզէրինէ սի-
լահ աթմաղա պաշլամըլար տըր: Գաթիլէր-
տէն Նազմի օթօմօպիլին արգա Թարաֆընտան,
Շէվքի, Թօփալ Թէվֆիդ, Մէհմէտ Ալի էօն
Թարաֆտան գուրչուշարը հաղտըրմաղա պաշ-
լամըլար տըր: Զիյա տա պուշլարա իմթիալ
էթմիշ տիր: փաշանըն հալէրի ճանիլէր իւ-
զէրինէ աթէշ էթմէք իսթէմիշ իսէ տէ րէ-
վօլէրի աթէշ ալմամըլ տըր: Գաթիլէր-
տէն Թօփալ Թէվֆիդ օթօմօպիլին գաթիւ-
սընը աշարագ գաթիլէրտէն աիկէր պիրի-
սիյէ օթօմօպիլին պասամաղընտան փաշանըն
պաղընա աթէշ էթմէյէ պաշլամըլ տըր: Պու սը-
րատա Նազմի՝ Զիյա, «Տուրաճագ վազթըմըլ
գալմատը, պիղ կիտէլիմ» տէմիշ վէ օթօմօ-
պիլ իլէ Բէչիտ փաշա ճատտէսինտէն էնֆիյէճի
սօգաղընտան ֆիրար էթմիշէր տիր: Օթօմօ-
պիլ ֆիրար էյլէտիյի էսնատա Թօփալ Թէվֆիդ
փաշանըն օթօմօպիլինէ հալա աթէշ էթմէքտէ
տէվամ էյլէմիշ տիր: Մէհմէտ Ալի իլէ Շէվքի-
նին էսասէն օթօմօպիլ իլէ ֆիրար էթմէլէրի
միւտամմէմ օլտուղու ճիհէթլէ տէր ագապ օ-
րատան սալուշմուշար վէ Պէյ Օղլունտա փիրէ
Մէհմէտ սօգաղընտաքի պիր նօմէրօլը վէ պիր
աղ աշաղըտա գարիյունը քիրամըն տիգ-
գաթընը սալէթ էտէճէյիմիղ մահուտ ափար-
թըմանա տաիլի օլմուշար տըր: Գաթիլ Թօ-

փալ Թէվֆիդ նէթիճէյի մաթլուպ սուրէթտէ
հուսուլէ կէթիրալինէ գանաաթ հասըլ էյլէ-
տիքտէն սօնրա գաթիլլէրին օթօմօպիլինին
տուրմագտա օլտուղու մահալէ գօշարագ կէլ-
միշ իսէ տէ, օնլարըն սալուշմուշ իտիքլէրինի
կէօրիւնճէ արգաաաշլարընա սօն տէրէճէ
կիւճէնէրէք ֆիրար էյլէմիշ, լաքին փօլիսլէր
Թարաֆընտան Թագիպ օլունարագ Ալիբէթ
խանընըն ապտէսթխանէսինտէ կէչէն հաֆթա
հաղմըլ օլտուղումուզ վէճիլէ տէրտէսթ օլուն-
մուշ տըր: Օթօմօպիլ Բամիզ վէ էյուպ Թա-
րաֆլարընտա տուրարագ Զիյա իլէ Նազմիյի
չըգարմըլ վէ անտէն սիւրաթ իլէ Բիհաղըտ-
խանէ իւզէրինտէն Շիշլիյէ կէլմիշ վէ Ոսման
պէյ գաղինօսընըն գարչուսընտա Կարաճա
տաիլ օլմուշ իսէ տէ՝ էրթէսի կիւն փօլիս-
լէր Թարաֆընտան պուրուշմուշ տըր: Օթօմօ-
պիլի իտարէ էտէլէր Ապտիւրրահման իլէ Ճէ-
վատ օլմուշ տըրլար: Ապտիւրրահման՝ Բեհ-
ղըտխանէտէ էսմիշ վէ օրատան Շիշլիյէ գատար
մաքինա ճէվատ Թարաֆընտան սէվգ օլունմըլ
տըր: Շու հալտա օթօմօպիլ իլէ ֆիլ ի գաթլա
իլթիրաք էտէնլէր ալթը քիշի տիրլէր: Թօփալ
Թէվֆիդ, Մէհմէտ Ալի, Շէվքի, Զիյա, Նազմի
մաքինաթ Ապտիւրրահման վէ Ճէվատ:

Սասրագալըն աննուգե աշայր.— Մահմուտ
Շէվքէթ փաշանըն ճէնաղէ մէքասիմի էրթէսի
կիւն աղիմ պիր տէպտէպէ իլէ իճրա օլունմուշ
տըր: Ճէնաղէ ալայը չու սուրէթլէ թէշքիլ
օլունարագ Հարպիյէ նէզարէթինտէն Այա Սօ-
ֆիայա սօղրու հարաքէթ էթմիշ տիր: 1.
Մաիյէթ ի սէնիյէ սիւվարի պէօլիչիւնտէն պիր
միւֆրէզէ, 2. Խաֆիֆ սիւվարի ալայընըն
նըսֆը, 3. միւրէթթիպ փիյատէ Թագուրը,
4. Ժանտարմա, փօլիս, պէլէտիյէ չալուշարը,
5. Տէրվիլլէր, 6. Թապուլթ, 7. ֓իյատէ,
Թօփճու վէ սիւվարի աաքէրլէր, 8. Մէրհումըն
աղրապա վէ թէալլիւգաթը, 9. Պէրրի վէ
պահրի հէյէթլէր, Զաթալճատան կէլէն հէյէթ,
10. Վիւքէլա, սէֆիրլէր, աթաշէ միլիթէրլէր,
րիճալը հիւքիւմէթ, 11. Պահրիյէ ասաքիրի,
նըսֆ սիւվարի ալայը, 12. Թօփճու պաթար-
հաը, 13. Տարիւֆինուն թալէպէլէրի, 14.
էհալի: Ճէնաղէ ալայը պու սուրէթլէ Այա
Սօֆիայա վասըլ օլմուշ վէ օրտան հարաքէթ
էտէր իքէն Մահմուտ Շէվքէթ փաշա իլէ պէ-
րապէր գաթլ օլունան հալէրի իպրահիմ պէյին
տաիլի ճէնաղէսի պէրապէր ալընմըլ տըր: Ճէ-
նաղէ ալայընա Պէյօղլունտա էճնէպի զըրհը-

լարը էֆրատը տախի ինգիմամ էթմիշ տիր։ Նիհայէթ Հիւրրիյէթ Թէփէսինէ միււլասէլէթ օլունմուշ վէ օրատա Մահմուտ Շէվքէթ փաշա վէ հալէրի խապլիհանը էպէտիլէրինէ թէվտի գըլընմը աըրլար։ Ճէնազէ ալայըն կէշտիյի սօգազլար խընճ խընճ էհալի թարաֆընտան տօլմուշ օլուպ պիւթինն էհալտէ տէրին պիր թէէսսիւր միււլահատէ օլունմագտա խտի։

Եհնի գապիկնէ. — Մահմուտ Շէվքէթ փաշանըն գաթը իւզէրինէ վիւքէլա սարայը շահանէյէ կիտիպ, գանունը էսասի անքիհամընճա, իսթիֆալարընը թագտիմ էթմիշլէր տիր։ Զաթը Շահանէ, իսարիճիյէ նազըրը փրէնս Սաիտ Հալիմ փաշայը էվլէլա սատաւէթ վէքիսլէթինէ թային վէ տիկէր վիւքէլա իլէ թէշրիքի մէսաի էթմէսինի արզու էթմիշ տիր։ Պու թէրթիպ հէր նէ գատար գանունը էսասիյէ մուղայիր իսէ տէ, Մահմուտ Շէվքէթ փաշանըն ճէնազէ ալայը մէյտանտա իքէն պաշասընը թային էթմէք միւնասիպ օլմայաճաղընտան փրէնս Սաիտ Հալիմ փաշայա վէքիսլէթի թէվտի էյլէմիշ տիր։ Եհնի գապիկնէ պէր վէճհի աթի թէշէքքիւլ էթմիշ տիր։ իսարիճիյէ նազըրը՝ փարիզ Օսմ. սէֆիրի Րիֆաթ փաշա, Տախիլիյէ նազըրը Թալէաթ պէյ, Հարպիյէ նազըրը՝ Իզզէթ փաշա, Պահրիյէ նազըրը՝ Զիւրիւքսուլու Մահմուտ փաշա, Շուրաի Տէվլէթ րէիսի՝ իսալի պէյ, Մալիյէ նազըրը՝ Րիֆաթ պէյ, Նաֆաս նազըրը՝ Օսման Նիզամի փաշա, Մէարիֆ նազըրը՝ Շիւքրի պէյ։ Տիկէր նէզարէթլէր տախի էվլէլքի նազըրլարտա իպգա օլունմուշ տըր։

Ճանիխընիկն skrsksap օլունմուտը. — Ճանիլէրտէ Թօփալ Թէվֆիգ տէրհալ տէրտէսթ օլունմուշ իտի։ Գաթիլլէրտէն իւչիւ՝ Զէրքէս Քիսպիմ, Շէվքի վէ Մէհմէտ Ալի, Պէյ օղլունտա փրէն Մէհմէտ սօգաղընտան պիր նոմէրօլը խանէյէ իլթիճա էթմիշլէր իտի։ Մէզքիւր ափարթըման պիր ինկիլիզ թէպասսը թարաֆընտան իսթիճար օլունմուպ գունարխանէ հալինտէ իսթիմալ օլունմագտա իտի։ Փօլիսլէր ճանիլէրտէն իւչիւնին պուրայա իլթիճա էթմիլիյի իսպէր ալընճա տէրհալ օրայը ապլօգա էտիպ թէյլիմ օլմալարընը թէքլիֆ էյլէրլէր իսէ տէ րէտտ էտէրլէր։ Պունուն իւզէրինէ փօլիսլէր գափուլը ալըպ իչէրի կիրէրլէր վէ ճանիլէր հօգարը գաթտան չէտիտէն աթէշ էթմէյէ պաշլարլար։ Օ էսնատէ իսթանպօլ մուհաֆըզ-

լըղը հալէրի Հիւմի պէյ միււլիք սուրէթտէ վէ փօլիս տաիրէսի աալիյէ միւսիրի Սահուէլ էֆ. իսէ պաճաղընտան մէճրուշ օլուրլար։ Պունուն իւզէրինէ պիր ժանտարմա պէօլիւլի փօլիսլէրէ իմտատա կէլիպ ճանիլէրէ աթէշ ալարլար։ Իքի սաաթ գատար տէվամ էտէն պիր մուհարէպէտէն սօնրա նիհայէթ իթֆաիյէ ալայը էվլին թափանընը սէօքէրէք իչէրի կիրէրլէր վէ իւշ ճանիլէր տէրտէսթ օլունմարագ մահպէսէ սէվգ օլունուրլար։ Հիւմի պէյ ալտըղը ճէրիհէտէն էրթէսի կիւն վէֆաթ էյլէտի վէ ճէնազէ ալայը փէք մութանթան իճրա էտիլտի։ Պու մուհասէրէ էսնասընտա իքի թարաֆտան պինի միւթէճավըզ գուրչուն աթըլաղընտան էհալի հէյէճանա տիւլար օլտու։ Պէյ օղլունտա էհալի մաղազա վէ տիւքքիսլարը գափայլպ գաշըյմաղապաշլատըլար, պու հէյէճան իսթանպօլա տախի սիրաէթ էյլէտի։ Լաքին պիւսիւրը մէսէլէ անլաշըլտըղընտա էհալինին թէլաշըզա իլ օլտու։ Գաթիլլէրտէն մաթիւսիսթ ճէվատ վէ թէքրար Զիւս տախի թագիպ օլունմարագ տէրտէսթ օլունմըն տըրլար։ Եալընը Ապաիւրբահման վէ Նազիի գալըյօր քի փօլիսլէր ճիւլարըն տախի իղինի պուլմուշ օլուպ հագինէն տէրտէսթ օլունմագալարը գալիլէն զանն օլունույօր։

Իսթիճիլապար վի փաշալար skrsksapի. — Պու գաթիլլէրի իսթիճվապ էթմէք իչիւն խուսուսի իքի հէյէթ ի իսթինթագիյէ թային օլունմուշ տըր։ Հէր նէ գատար իսթինթագլար մալսֆի թութուլույօր իսէ տէ, վուգու պուլան տէրտէսթլէրտէն անլաշըլտըղընա կէօրէ, գաթիլլէր պու մագսէտէ անճագ փարա իլէ իսթիճար օլունմուշ աթէմլէր օլուպ, անլէրի թէշվիգ վէ թահրիք էտէնլէր վար տըր։ Ճանիլէր հէր չէյի իթիրաֆ էթմէյէ պաշլամըն տըրլար։ Վէ իչին զանն օլունտուղունտան զայէթ վասի պիր թէրթիպ նէթիճէսի օլտուղու անլաշըլմըն տըր։ Քէզա հիւքիւմէթ ի հաղըրէյի տէվիլիպ փրէնս Սապահէտտինի սատրազամըզա կէթիրմէք մագսէտինտէ պուլունտուղլարը տա րիւվայէթ օլունույօր։ Գաթիլլէրտէն պիրիսի իւվայէթ Սալիհ փաշա իմզասըլէ 1000 լիւրազէրինտէ Սալիհ փաշա իմզասըլէ 1000 լիւրազէ պիր սէնէս պուլունմարագ՝ Սալիհ փաշա տէրտէսթ օլունմուշ տըր։ Քէզա աթիտէթի զէվաթ տախի թէվլիֆ օլունմուշ տըրլար։ Սապըզ մուխալիֆ մէպուս վէ Իֆհիւս զազէթասը միւսիրի Ֆէրիտ պէյ, Վազիֆէ զազէթասը միւսիրի Ֆէրիտ պէյ, Վազիֆէ զազէթասը միւսիրի Մուսթաֆա Սուպի պէյ,

սապրգ Շեյխիւլ Իսլամ ձէմալէտտին էֆենդին պիրատէրի Սաիտ պէյ, Բեամիւլ փաշանըն օղլու Միւնիր պէյ, Պիլէճիք պէօլլիկիւ պին պաշըսը Ֆէրիա էֆ., սապրգ Շեհրան զազէթասը մուհարրիբի Զիվէր պէյ, մագթուլ Զէքի պէյին ալօզաթը Նէճաթի պէյ, Ամասիա մէպուսը սապրգը Իսմայիլ Հազգը փաշա, սապրգ տախիլիյէ նազըրը Տանիլ պէյ, Գոմանտար Մուսթաֆա Նամըզ փաշա, Նազիֆ փաշա, Էմին փաշա, Իզսան մուհարրիբիբին տէն Նուրէտտին պէյ: Թաւալիք էֆէնդի զազէթասը հազըյօր քի իսթիճվապաթ նէթիճէսինտէ Փրէնս Սապահէտտին վէ Բեամիւլ փաշանըն իսմի տախի իչին իչինէ գարըչըն վէ ալէյիլէրինտէ էփէյի գալլի տէլաիլ վէ էմարէթ էլտէ էտիլմիլ տիր: Սապահէտտին պէյին Բուսսէֆարէթխանէսինէ իլթիճա էթտիլի թէգդիպ օլունույօր: Փարիզտէ պուլունան Շէրիֆ փաշա Թանիլին հազորընա նազարէն, Մանուտ Շէվքէթ փաշա գաթլ օլունմազտան պիր գալիւն էվվէլ պազը տօսթլարընա, իսթանպուլտա փէք մուհիմմ վագաալար օլաճաղընը վէ իթթիհատըն տիւլէճէյին իւպար էթմիլ տիր: Մանուտ Շէվքէթ փաշանըն գաթլը միւնասէպէթիլլէ պիւթիւն սիւֆէրա հիւքիւմէթէ պէյանը թազիլէթ էթմիլլէր տիր: Էճնէպի մաթպուսթը միւշարիլէյի հազընտա լիսանը սէթայիլլէ սէօյլէյիպ Թիւրքիսնըն ազիմ պիր գայաթա կիրիֆթար օլտուղունու իւսվէ էտիյօրլար: Մանուտ Շէվքէթ փաշանըն գաթլը, իսթանպուլ զազէթալարընը իչդալ էտէն եէկեանէ մէսէլէ օլմուլ տըր, չէօյլէ քի կէրէք հիւքիւմէթ վէ կէրէք մաթպուսթ պաշգա հիլ պիր տախիլի վէ եա խարիճի մէսէլլէր իլէ իչթիդալ էտէմէմիլ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Վանտա Գաւառական վարչութիւն մէգքիւր հէվալիտէ մէարիֆին թէրազըսը իչիւն, պիր մէճլիսի միւսթէլիթ ազտ էթմիլ տիրլէր: Մէգքիւր հէյէթ Խարախանեան Եպիս. վէ Տօգ. Զաւարեան իլէ քէօյտէն քէօյէ տօլաշարազ նիհայէթ 633 լիրա պիր պիւտճէ թէտարիք էտէպիլմիլ տիրլէր: Էլիէվմ մահալը մէգքիւրտէ 62 մէքթէպ վէ պու մէքթէպլէրտէ 1819 շայիրտ թալիմ օլմազտա տըր: Պունլարտան 126սը զըզ թալէպէ տիր: Մուալլիմլէրին աւտէտի 74 օլուպ անլէրտէն հէր պիրի վասաթ հիսապ 9 լիրա մասալ ալմազտա տըր: Պու

մէքթէպլէրին իւզէրինէ չէհրտէ վէ Վանքլարտա պուլունան մէքթէպլէրի սէ գամմ էտէր խէք թալէպէնին աւտէտի 2419ա պալիզ օլուն: Կովկասահայ Պ. Պաղտասար Արզունմանեան Ղարապաղըն Շուշի չէհրինին մէքթէպի իչիւն 200,000 բուպլի հէտիլլէ էլլէմիլ տիր: Բէգա Մեծ—Ղարաքիլիսէտէ պիր մէքթէպ պինասը հալինտէ իսթիմալ էտիլմէք իւզրէ Արզուհանց Սողոմոն վէ Աղէքսանդր պիրատէրլէր, 35,000 բուպլի գըյմէթինտէ էվլէրինի հէտիլլէ էթմիլ տիրլէր: Հայ Բարեգործ. միութիւնըն Գութայիս չիւպէսի պիր դաշտահանդիս թէրթիպ էտէրէք 1000 բուպլի հասըլաթ էլտէ էթմիլ տիր: Պապուլ Պ. Կարապետ Լաւահանց սօն կիւնլէրտէ միլլէթին մէարըֆ ու թէրազըսընա սարֆ էտիլմէք մազսատըլա 50,000 բուպլի հասը էթալիլինի էլմիսթին Սինօտընա պիւտիրմիլ տիր: մէգքիւր մէպաղտան 10,000ի Պաքուտա միւթէլէքթիլ Կոյսոռալիսն միոքիւն ախգ էլլէմիլ տիր: Շիմտիլիք 40,000ի տախի սէրմայէ հալընտա թէրք էտիլիպ սալթ ֆաիզի մէգքիւր նիլլէթ վէրիլէճէք տիր: Իսթանպուլտա պուլունան տիւվէլի մուազգամա սիւֆէրասը «Էրմէնի մէսէլլէսի» հազընտա հիւքիւմէթէ միւրաճաաթ էթմէլլէրի իչիւն թալիմաթ ալմըլ տըրլար: Սիւֆէրա մէգքիւր մէսէլլէ հազընտա էվվէլա պիր արայա կէլիպ միւզաքէրէ էթաիքտէն սօնրա հիւքիւմէթէ պիր նօթա իթա էտէճէքլէր տիր: Գահիրէտէ Էրմէնիլէր պիր միթինկ ազտ էթմիլլէր վէ Էլրօփա գօնթրօլը թահթընտա իսլահաթըն լուգուլմըն Էվրօփա հիւքիւմաթընա պիւտիրմիլ տիրլէր: Պու սօն կիւնլէրտէ Կաթողիկոս հազրէթլէրինին Բուս վէ Ֆրանսա հիւքիւմէթլէրինէ թէքրար միւրաճաաթ էտէճէյի միւսթախպէր տիր: Պու գաւտար միւրաճաաթ վէ ճէհալէրէրաղմէն եինէ Էրմէնիսթան թարաֆընտա պախուսուս գաթլ, թէարրիւզ վէ թէատտի էքսիք տէյիլ տիր: Շէնիք քէօյիւնէ, Հիւսէյին ազա նամընտա պիր Բիւրտ միւսէլլահ օթուզ գըրդաւտէմլէրիլլէ հիւճմ էտէր, լաքին քէօյիւն կէնճլէրինին մուգալէմէթի սայէսինտէ կէրի չէքիլիպ կիտէր: Բէգա Վան, Մուշ, Սասուն, վէ սաիրէ եէրլէրտէն հէր կիւն գաթլ սըրգաթ թէլլէրաֆըսը ֆաթրիքխանէյէ հազորըլլօր: Հիւքիւմէթ էլիլին Ղարաղոմօթ գարիլլէսի Էրմէնի մէքթէպինէ պիր մըզտար խանէ Եօլլամըլ, պու իանէ տօղրուտան 70 եաշընտա պիր իսթիյար խօճայա թէսլիմ էտի-

լիր: Պու խոճա իսէ 18 սէնէ էվլէլ քիլիսա
չանընը աշաղը աթըպ չան գուլէսինտէ էզան
օգուլան պիր խոճա իմիլ վէ մէրգում պիր
գաչ սաաթ մէքթէպէ կէլիր Թիւրքճէ տէր
վէրիր իսէ տէ պիր չէյ էօյրէտէմէլ: Ի-
տարէնին չիքեայէթի իւղէրինէ միւֆէթթիլ
կէլիր: Իտարէ՝ չօճուգլարըմըլ Թիւրքճէ էօյ-
րէնմէք իչին Թիւրքճէ մուալլիմի էրմէնիճէ
պիլմէլի տիր տէր: Միւֆէթթիլ իսէ փէք ալա
պիլիմ թային էթտիլիմիլ խոճա էրմէնիճէ էօյ-
րէնմէքինի վատ էտիյօր տէր կիտէր: 70 հա-
չընտա Թիւրք խոճա էրմէնիճէ էօյրէնմէք տէ
չօճուգլարըմըլ Թիւրքճէ էօյրէնմէք տէ
ճէք հօղ! : Պիթլիսաէ իքի առէմին գաթլ է-
տիլտիլի պիլտիրիմիլ տիր: Թէրլէմէգեան էֆ.
Միւնիխտէ քիւչաա էտիլէն սէնաի ի նէֆիսէ
սէրկիսինէ թագաւիմ էթմիլ օլտուղու, իքիսի
էրմէնի էօմրինէ վէ պիրի վոսփորըն հիւսնինէ
տաիր օլան իւլ թաալիրլէրի իչին, իքինճի ալ-
թուն մէտալիա նիչանընը գազանընը տըր:

Փ Ր Օ . Ճ Է Մ Ա Ա Թ Ը

Պու սէնէ կէտիք փաշատաքի Ամէրիգան
մէքթէպինտէն 7 ազատան միւթէչէքքիլ պիր
սընֆ նէչէթ էյլէմիլ օլուպ պունլարտան 4իւ
էրմէնի, 2 սի Թիւրք վէ պիրի Բում տըր: —
Բէզալիք Իզմիր գօլէճինտէն 16 վէ իսթան-
պօլ գըզլար գօլէճինտէն 13 միւնթէկիլէր նէ-
չէթ էյլէմիլ տիր: Իսթանպօլ գօլէճի միւնթէ-
հիյէլէրինին 7սի էրմէնի, 4ի Պուլղար վէ 2սի
Բում տըր: — Պիր գաչ հաֆթլարտան պէ-
րու էսիրֆիրաչ օլմուլ օլան Յարութիւն էֆ.
Կոպտիկեան կէչէն հաֆթա փէնճչէնպիս սապա-
հը Պօյաճը քէօյաէ քէնտի խանէսինտէ վէֆաթ
էյլէմիլ տիր: Մէրհում ինճիլի իչէ մէրազլը վէ
քէնտի տարիրէսինտէ ֆաիտէլի վէ իչիւղար
պիր խրիսթիյան իաի: — Մէրհում Տօղ. Թ.
Տաղլընանըն ղէվճէսի Մարիամ հանըմ Տաղլը-
եան Մէրգիֆուստա վէֆաթ էյլէմիլ տիր:
Մէրհումէ հայաթընըն պէօյիւք գըսմընը Ամա-
սիատա կէչիրմիլ օլուպ էլի թագվա, քիլիսա
իչէրինէ ղայրէթլի վէ միւսաֆիրփէրվէր պիր
միւմիւնէ մագամընտա չայանը իպրէթ խի:
— Վեր: 2. Բիկս Աթինայա վազը օլան սէյ-
եահաթընտան ափտէթ էյլէմիլ տիր: — Սէլա-
նիքտէքի միսիօնէր Սթէյլընը՝ Ամէրիգան Սալիպ
Ահմէր ճէմիլէթի թարաֆընտան մահալը մէգ-
քիւրտէքի միւնթաճիյնէ իանէ թէվլի էթմէք-
տէ օլուպ չիմտիլէտէք օ մագսէտէ սարֆ օ-

լուսնագ իւզրէ ֆարզլը մէնպալարտան 2,223
լիրա իանէ գապուլ էյլէմիլ տիր: Մէպլաղը
մէգքիւրին պէօյիւք գըսմը իսլամլարա թէվ-
տի էտիլմիլ տիր: — Էրզինճան վազը Վեր.
Յ. Յ. Իսրայէլեան իսթիֆա էյլէմիլ տիր:
Միւսալիէյի Թիւրքճէ վէ էրմէնիճէ լիսանլար-
տա վազ էյլէյէպիլիր: — Իզմիր Փրօթէսթան
քիլիսասընըն չէմմասը Սամուէլ էֆ. Սամուէլ-
եան ֆիւճէթէն վէֆաթ էյլէմիլ տիր: — Իս-
թանպօլ գօլէճի թալիպաթը միյանընտա սէնէ-
լէր էվլէլ թէչէքքիւլ էթմիլ օլան իրիսթիյան
գըզլար ճէմիլէթի՝ պու սէնէ գարֆընտա հէր
պիր ազանըն չախսի էմէյի նէթիճէսի օլարագ
ճէմիլէթէ 15 ղըլ. թէչէտիլէ էյլէմիլսինէ գարար
վէրմիլ, վէ ազալար մէքթէպ տէրունինտէ
գօնաուրա պօյայարագ, տիքիլ տիքէրէք,
գօնսէր վէրէրէք քէնտի պօրճլարընը թէչտի-
լէյէ մուվաֆֆագ օլմուլար տըր: — Այնթապ
գօլէճի մէզուլարընտան օլուպ պիր գաչ սէնէ
ալէտտէվամ պիր մէքթէպ ի ալիտէ մուալ-
լիմիլքէ մէչղուլ պուլունմուլ օլան պիր կէնճ-
պիր մէքթէպտէ խօճալըգ էթմէյէ հազըր տըր:
Թալիպ օլանլար իտարէխանէմիլգէ միւրաճէաթ
էտէպիլիրլէր:

Սօն խապիւրիք. — Մահմուտ Շէվքէթ փա-
շանըն գաթլի մէսէլէսինտէն տօլայը տէրտէսթ
օլունմուլ էչխաստան 300 գատարը Պահիր ճի-
սիս վափօրըյա Սինօպա նէֆի էտիլտիլէր:
Պունլարտան 70 գատարը մուհարրիր, մէպուս,
գօմանտան, գապիթ, փաշա վէ սաիրէ մարուֆ
էչխաս տըրլար: — Գաթլիլէրտէն Նազմի հալա
տէրտէսթ օլունմամըլ տըր: — 480 գատար էչ-
խաս՝ իտարէ ի էօրֆիլէյ հուտուտընտան իխ-
րաճ էտիլմիլ տիրլէր: — Իզմիրտէ տախի 50—60
էչխաս տէրտէսթ օլունմուլ վէ պունլարտան
պազըլար — սապըգ մէպուս հօճա Սապրի տա-
խի պուլունարագ. — Մըսըրա նէֆի էտիլմիլ
տիրլէր: — Իսթանպօլտան կիլիճէ Սէրպիս
իթալեան վափօրըյա ֆիրար էտէն տէօրթ
գէվաթ փիրէյէ վասըլ օլմուլար, վէ պունլա-
րըն իւչիւնիւն ֆահմիլ փաշանըն օղլու վէ չու-
րաւ տէվլէթ ազասը Ապտուլլա պէյ, Բեա-
միլ փաշանըն թօրնը Էսատ պէյ վէ տամասը
Սալահէտաին պէյ օլմուլարը թէհազղուգ էթ-
միլ տիր: Պունլար Գըպըրսա Բեամիլ փաշանըն
նէզտինէ կիտէճէքլէր իմիլ:

Միւսիւր ի մէտուլ վիւ տախիպ ի խրիյագ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ԲԷՇԵՇԵԱՆ, ՄԱԹԱՍԱՍԸ

Տէրխաստէք, Մահմուտ փաշա, Բիւրճի խան Նօ. 32—34